

Utorak, 6. septembar, 2005.

Svedok Vojislav Šešelj

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.01 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Da počnemo tako što ćemo od vas da zatražimo jedno razjašnjenje. Juče popodne, pred kraj dana, smo dobili podnesak od vas. Da li su to podnesci ovog svedoka u njegovom Predmetu koji treba da se uvedu u spis ili se radi o novinskim člancima koji su mu pokazani kao nešto šta je napisao Dulović i to treba da se uvede u spis ili obe stvari?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson), kao što se sećate, ja sam ovde uveo podnesak gospodina Šešelja koji je on uputio drugoj strani u vezi sa Dulovićem i njegovim svedočenjem, odnosno osporavanjem istinitosti tih tvrdnji. On se u tom podnesku oslanjao na činjenicu da je Dulović 1991. godine, u vreme događaja, pisao niz veoma afirmativnih članaka o događajima u Vukovaru, a, zatim, ovde svedočio drugačije.

SUDIJA ROBINSON: Ako se radi o podnesku, mi smo već doneli odluku da to nećemo da prihvatimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: I nismo spremni da ponovo to razmatramo i preispitujemo. Ja sam mislio da ste vi možda podneli te novinske članke na usvajanje. To je druga stvar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa na pola ste me prekinuli. Ja sam podneo, svakako i novinske članke na usvajanje, jer su oni javni dokument. To su novine koje su objavljene. Ali sam vam postavio pitanje, gospodine Robinson, da li podnošenje tih članaka koji potvrđuju tvrdnje gospodina Šešelja u podnesku, osim što tražim da se ti članci prihvate kao dokazni predmet, mogu biti osnov i da se prihvati u dokazne predmete podnesak koji je gospodin Šešelj napravio, oslanjajući se, između ostalog, na te novinske članke? To je nova činjenica zbog koje sam smatrao da treba da razmotrite mogućnost da i taj podnesak bude prihvaćen. Dakle, ja zahtevam da prihvatite u dokazne predmete novinske članke i, istovremeno, da razmislite da li davanje tih članaka ima ... Može da posluži kao osnov da se prihvati podnesak u kome se gospodin Šešelj na te članke oslanjao, kada je izneo svoje tvrdnje o Duloviću u svom podnesku upućenoj drugoj strani. Mislim da sam dovoljno jasan.

SUDIJA ROBINSON: Da. Vidim da je na vas imala uticaj praksa gospodina Najsa (Nice) da podnosi zahteve za preispitivanje odluka. Pretresno veće nije spremno da preispita odluku o neprihvatanju tih materijala za koje smo rekli da su uglavnom nešto o čemu treba da se raspravlja u Predmetu gospodina Šešelja pred jednim drugim Pretresnim većem. Što se tiče uvođenja novinskih članaka, čućemo gospodina Najsa.

TUŽILAC NAJS: Časni sude, novinski članci, koliko ja znam, nisu pokazani ovom svedoku. Ne znam da li ćemo mi da imamo nešto o njima da kažemo ili o tome da su oni njemu pripisivani. U tim okolnostima ne bi bilo prikladno, po našem mišljenju, da se oni uvedu u spis u ovom Predmetu.

SUDIJA KVON: Zar nisu to bili materijali koji su dati ovom svedoku?

TUŽILAC NAJS: Ja mislim da nisu.

SUDIJA ROBINSON: Kome su onda pripisani?

TUŽILAC NAJS: Duloviću. Da, Duloviću. Koliko se ja sećam, on je davao neko svedočenje u rezimeu o tome šta se dešavalo sa njegovim novinskim člancima, ali mislim da to nije pokazivano njemu kad je bio svedok.

SUDIJA BONOMI: Jedna od stvari koju je trebalo da proverite je da li vi znate za te članke.

TUŽILAC NAJS: Juče nisam imao vremena to da uradim. Mislim da je naš stav sledeći. To na šta se pozivaju i svedok i optuženi su tekstovi, naravno, na srpskom. U tim uslovima, odluka koja je bila doneta da se prevedu članci, izvinite, podnesci, to nije urađeno tokom jučerašnjeg dana do sada, kako bismo videli da li su to oni članci koje smo već videli, ili ne. Čak i da smo ih imali, oni nisu prevedeni.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Kej (Kay).

ADVOKAT KEJ: Ne znam da li su ti članci Dulovića nešto šta je predato po Pravilu 68 kao potencijalno oslobađajući materijal ili materijal koji dovodi u pitanje kredibilitet svedoka. Možda je to nešto šta treba da razmotri Tužilaštvo, ukoliko imaju evidenciju o tome da li je ovaj materijal uopšte uručen. Ti članci mogu da postanu dokazni materijal u ovom Predmetu i mogu da se uvedu kroz svedoka, ukoliko su uručeni ranije ili ukoliko su kontradiktorni u odnosu na svedočenje ili su objavljeni u novinama kao nešto šta je on napisao i ukoliko to može da se pokaže da to bude očigledno. To je pitanje težine koja će biti pridodata tom dokaznom materijalu. Možda svedok može da se pozove ponovo i da odgovori na ovakve optužbe. Tako da se ne radi nužno o materijalu koji se izbacuje u svakom slučaju, već treba da se razmotri da li je ikada predat u skladu sa Pravilom 68.

TUŽILAC NAJS: Možemo, naravno, da proverimo da li je to materijal uručen po Pravilu 68, ali bi prvi odgovor bio da je to jedan javni materijal, dostupan svakome i verovatno zato i ne bi bila naša obaveza da ga naročito predamo. Gospodin Sakson (Saxon) koji se,

kao što znate, bavi Pravilom 68, će, nadam se, tokom prepodneva da proveri svoje beleške o tome.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Za sada ćemo ove dokazne predmete da obeležimo za identifikaciju dok čekamo na prevod, a što se tiče informacije da li je to uručeno po Pravilu 68 ili ne, to ćemo da uzmemo u obzir, mada to nije odlučujući faktor sam po sebi.

sekretar: To će da bude dokazni predmet D305, obeleženo radi identifikacije.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, pretpostavljam da se sećate da smo pre nekoliko dana uveli kao dokazne predmete izveštaje o saopštenjima portparola savezne Vlade Gorana Matića s početka februara 2000. godine, koji se tiču grupe "Pauk" i njihovog učešća u Srebrenici? Da li se sećate toga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne bih želeo da sada trošimo vreme da ponovo to stavljamo na grafoskop, pa ću vam postaviti samo pitanje da li se sećate da je portparol savezne Vlade u ime savezne Vlade saopštio da je rasvetljavanje zločina kod Srebrenice naš dug prema istini i da je, onda, naveo do čega je sve došla istraga koja je vođena posle hapšenja ove grupe "Pauk" i u istrazi koja je vođena protiv komandanta, tog ...

TUŽILAC NAJS: Da li ovde svedok svedoči ili optuženi svedoči?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da čujemo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li se sećate dakle da je portparol Vlade, što i piše u svim ovim novinama, u ime Vlade saopštio da su uhvaćeni, uhapšeni, izvršioci zločina u Srebrenici, komandant i pojedini članovi tog takozvanog, odnosno ne takozvanog, nego 10. diverzantskog odreda, koji je streljao ratne zarobljenike u Srebrenici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Saopšteno je javnosti da su uhapšeni Jugoslav Petrušić, Milorad Pelemiš i još nekoliko pripadnika takozvanog 10. diverzantskog odreda, koji su formirali novu grupu, "Pauk". Njihov cilj je bio organizovanje atentata na vas, a istragom je utvrđeno da su oni najneposrednije učestvovali u streljanju muslimanskih ratnih zarobljenika kod Srebrenice. I to je saopšteno javnosti na osnovu rezultata rada istražnih organa, sudskih istražnih organa i policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. Da li se sećate da smo ovde gledali, vi ste čitali krivičnu prijavu protiv Erdemovića kome je, inače, ovde suđeno i u kojoj piše da je streljanje izvršeno po naređenju ... Izvršio taj 10. diverzantski odred po naređenju svog komandanta Milorada Pelemiša i pripadnici tog 10. diverzantskog odreda koji se navode?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I Erdemović je bio član tog 10. diverzantskog odreda. Kao pripadnik 10. diverzantskog odreda on je učestvovao u streljanjima, a imali smo podatke da su pripadnici 10. diverzantskog odreda bili ne samo Srbi, nego i Hrvati, Muslimani, Slovenci i dosta stranaca.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koliko se ja sećam ovo smo već prešli. Već ste postavljali pitanja o tome i dobijali odgovore. Ovo slušam po drugi put.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To sam postavio da bismo utvrdili da li je, dakle, javnosti u ime Vlade Savezne Republike Jugoslavije saopšteno ko su izvršioci i da se oni nalaze u zatvoru.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Saopšteno je javnosti da se ... Da je dokazano ko su izvršioi zločina u Srebrenici i da su oni uhapšeni i da su u rukama istražnih organa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tom prilikom saopšteno da su oni bili u vezi sa nekim stranim službama i primili dva miliona maraka za to šta su uradili?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Saopšteno je da su oni bili izvršioi francuske obaveštajne službe, a, pored toga, imali smo veoma pouzdan podatak da su oni posle organizovali otpremanje plaćenika iz Republike Srpske u Kongo (DRC, Democratic Republic of Congo) da se tamo bore za francuske interese.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, molim vas, molim da se stavi na grafoskop rešenje koje sam ja u međuvremenu dobio, Okružnog suda u Beogradu, kojim je ukinut pritvor Petrušić Jugoslavu, Pelemiš Miloradu i ostalima, dakle onima za koje su vlasti saopštile 10 meseci ranije da su izvršili zločin u Srebrenici i streljali ratne zarobljenike. Ja sam dao to oficiru za vezu i nadam se da to može da se stavi na grafoskop. Gospodine Šešelj, da li se ovde u rešenju, već u petom redu ispod ovoga gde piše "Rešenje", vidi da su oni bili uhapšeni, odnosno odlukom istražnog sudije Okružnog suda, određen im pritvor 14. novembra 1999. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Ali su oni uhapšeni 11. novembra i pritvor im se računa od 11. novembra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To možete videti u izreci rešenja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: 11. novembra 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se ovde vidi da za ta dela koja su vlasti ustanovile da su ih izvršili, kada je reč o Srebrenici i 10. diverzantskom odredu, što se vidi i iz Erdemovićeve krivične pri-

jave i iz izjave Matića 10 meseci pre toga, jer Erdemovićeva prijava je 1996. godine, da li se iz ovoga vidi da njima za to uopšte nije suđeno i da se tu ne pominje zločin koji su izvršili u Srebrenici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Posle puča od 5. oktobra 2000. godine, sudski postupak protiv ove grupe koju su činili Jugoslav Petrušić, Milorad Pelemiš, Slobodan Orašanić, Branko Vlačo i Rade Petrović, postupak je sužen samo na krivično delo iznude i svima je izrečena kazna od godinu dana zatvora da se pokrije vreme koje su proveli u pritvoru. Dakle, odabrano je najlakše krivično delo koje im je pripisano. Za to krivično delo su kažnjeni po godinu dana zatvora svi, a to je iznuda gde je predviđena kazna do 10 godina zatvora, dakle dobili su minimalnu kaznu i pušteni su na slobodu. Potpuno je zataškano njihovo učešće u streljanju muslimanskih ratnih zarobljenika u Srebrenici, koje je, inače, nepobitno utvđeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, pošto ste vi bili učesnik svih tih, aktivni politički učesnik svih tih događaja, svih tih godina, ali posebno na kraju 2000. godine, da li možete da kažete kako je izgledala zakonitost u vreme posle puča 5. oktobra 2000. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Princip ustavnosti i zakonitosti u Srbiji posle 5. oktobra 2000. godine je sasvim ukinut. U Srbiji je narednih godina vladala mafijaška samovolja i tiranija. Počeo je progon političkih protivnika režima. Vlast je ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo je 2000. godina. Na koji način je ovo relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, da sud nije mogao ni da razmatra najteža krivična dela koja su izvršili ovi počinioци o čemu je vlast izvestila javnost preko portparola savezne Vlade 10 meseci ranije, da bi se napravio ovaj skandal i oni pustili na slobodu nekih nepunih 40 dana posle puča.

SVEDOK ŠEŠELJ: Novouspostavljeni režim Zorana Đinđića sistematski je zataškavao masakr u Srebrenici i spašavao glavne krivce za taj

masakr. Svi sudovi su bili instrumentalizovani od strane izvršne vlasti i izvršavali njene naloge. Ustavni poredak je, praktično, bio srušen. Vlast je, čak, donosila retroaktivne poreske zakone, da bi se obračunavala sa političkim protivnicima. Vlast je provodila odmazdu prema svima koji su drugačije mislili. A u tome je imala podršku zapadnih sila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je bio, po podacima, po činjenicama koje vi znate, motiv da se zataška krivica neposrednih izvršilaca, znači komandanta i članova 10. diverzantskog odreda koji su, nepobitno je utvrđeno, izvršili streljanje ratnih zarobljenika u Srebrenici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Za taj motiv ja sam saznao još u vreme dok sam bio potpredsednik Vlade Republike Srbije ...

TUŽILAC NAJS: Biće mi drago da još jednom podsetim Sud na to koliko je neprikladno ovo da se pita. To je stvar Suda.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koliko sam ja shvatio, suština ovog svedočenja je da su neki zločini u Srebrenici počinjeni od strane ovih ljudi i to je, možda, relevantno. Međutim, što se tiče motiva za zataškavanjem, mislimo da to nije relevantno, tako da vas molimo da pređete na nešto drugo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja imam u vidu da je ovde suđeno Draženu Erdemoviću, pripadniku 10. diverzantskog odreda, da je gospodinu Najsu i njegovoj kancelariji veoma poznato ko je izvršio zločin u Srebrenici i da su ovo dokazi da gospodin Najs svesno i namerno izbegava da vrši svoju dužnost ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nemojte tužiocima da pripisujete neke zle ili pogrešne motive. Vi ste u tom pogledu zgrešili prošle nedelje. Ako imate neki pravni podnesak ili argument zbog čega treba da saslušamo ova svedočenja, izvolite, slušamo vas. Zbog

čega treba da čujemo ovo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Zbog toga, gospodine Robinson, što je gospodin Najs ovde i to nedavno ponovo u više navrata tvrdio kako je vlast u vreme dok sam ja bio predsednik, a jedno vreme gospodin Šešelj potpredsednik republičke Vlade i njegovi članovi ministri i potpredsednici savezne Vlade, zataškavali slučaj Srebrenice. Ovi dokumenti pokazuju suprotno, naime da je naša Vlada otkrila o čemu se radilo. Mi smo uhapsili Erdemovića 1996. godine. Ne bi mu ovde ni sudili da ga mi nismo uhapsili. Ali ste ga vi pustili. I ovo Tužilaštvo nije pokrenulo nijedan krivični postupak protiv onih koji su izvršili taj zločin. Kompletan 10. diverzantski odred i njegov komandant.

SUDIJA ROBINSON: To smo već čuli. Taj deo dokaznog materijala i svedočenja smo već čuli. Šta ima još, osim toga?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Osim toga, osim toga ... Sad bih hteo da se ...

SUDIJA ROBINSON: Sad ulazite u oblast nesudskih, političkih komentara. To nije dozvoljeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, sasvim je, ne politički komentar, nego pravni argument, činjenica da je ovde na ovom mestu gospodin Najs tvrdio kako smo mi zataškavali zločin u Srebrenici, a ovde se vidi suprotno i dokazuje suprotno. E sad vas molim da se pusti insert iz filma koji sam dobio po Pravilu 68 od gospodina Najs pre par meseci. Ja mislim da je Obrad Stevanović tada ovde svedočio, ali ja nisam imao prilike onda da ga pustim. Dobio sam ga, znači, po Pravilu 68 od druge strane. Jedan kratak insert iz tog filma da se pusti, a on govori o pozadini ...

(Video snimak)

žena: Kamion je bio pun, 109 sanduka. Videla sam Snežanu pored stepanica mrtvu, jadnu, tamo pod jabukom. Nisam mogla da nađem

Gordanu. Šta je sad s njom? Ja sam mislila da su nju odveli živu. Ona ti je u kupatilo nad šoljom sjela i 'vako stavile ruke nad lavabo i tu je ... Mrtvu sam je tu našla. I kazala sam "Fala Bogu kad je poginula, kad su je ubili, kad je nisu odveli živu."

novinar: *Gvozdinjin sin jedinac poginuo je u šumi tog dana. Slavoljubova žena i dvoje dece su odvedeni u zatvor. Ubačeni su u kamion koji je bio pun tela i razmenjeni su za muslimanske zarobljenike. Zbog dejstva Orićeve vojske, Bjelovac je pretvoren u grad udovica.*

Sefer Halilović: *Sve ono što se događalo u enklavi Srebrenica kad je u pitanju funkcioniranje vojske, odnosno Armije Republike Bosne i Hercegovine, dakle svakako se može smatrati Naser Orić odgovornim, jer on je bio komandant koji je imao punu podršku i Generalštaba iz Sarajeva i komande Drugog korpusa iz Tuzle*

novinar: *Kada su muslimanske snage napale srpska sela o Božiću 1993. godine, Srbi su odlučili da odgovore. General Ratko Mladić je započeo kontraofanzivu sa četiri divizije i naterao je Orićeve trupe da se vrate u Srebrenicu. 1994. godine, Srebrenica je bila opkoljena srpskim snagama. Ali Muslimani nisu morali da brinu: Ujedinjene nacije (United Nations) su ovu oblast proglasili zaštićenom zonom. Holandski "plavi šlemovi" su trebali da štite enklavu. Svi muslimanski borci trebali su da predaju svoje oružje. Ali se nije dogodilo da se uzdrma "tron" Nasera Orića. I dalje je bio najmoćniji u Srebrenici i holandske vojnike nije voleo.*

Emir Suljagić: *Nije vjerovao holandskim snagama, ali ja mislim da ni oni nisu vjerovali njemu.*

novinar: *Situacija je izmakla kontroli. Iako nije bilo hrane, vrlo je malo humanitarne pomoći dolazilo.*

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da vam kažem. Ovo je greška u tehničkoj službi. Dobio sam podatak da gospodin Ognjanović ispravlja grešku. Ja sam hteo drugi insert da se pusti. Ovo je vrlo dug film koji je dat, ali nije, izgleda, pogođena tačna, tačan insert.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li vi kažete da smo proteklih pet minuta gledajući ovaj film, potrošili uludo? Zašto to niste ranije zaustavili?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Stalno sam očekivao da počne ovo šta treba da vidite. Ja nemam vremena ni mogućnosti da ove filmove gledam u zatvoru i moji saradnici su to pripremili i obavešten sam da su pripremili tačnu minutažu.

SUDIJA ROBINSON: Imate li sada pripremljen pravi insert?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Trebalo bi da ga imam. Trebalo bi da ga imam. Dobio sam da on nastoji da ispravi, da ispravi grešku. Želim da se čuje izjava muslimanskog funkcionera iz Srebrenice u vezi sa događajima u Srebrenici.

(Video snimak)

reporter: U septembru 1993. godine muslimanski lider Alija Izetbegović je posetio Bila Klintona (Bill Clinton.)

Alija Izetbegović: Sada je vrlo teško da se govori o miru, da se govori o mirovnom rešenju za konflikt u Bosni i Hercegovini. Ali postoji jedan veliki problem. To je problem garancija, garancija da će mirovno rešenje da bude stabilno. Zato ćemo mi tražiti da predsednik Klinton utiče na Ujedinjene nacije da one učestvuju u garantovanju mira, svakako zajedno sa NATO snagama i tako dalje.

novinar: Tri nedelje kasnije se bosanski Parlament sastao u jednom

hotelu u Sarajevu kako bi razgovarao o podeli Bosne. Ovom prilikom je iskorišćeno da se na sednicu pozove delegacija iz Srebrenice, da bi joj se saopštio predlog da Srebrenica neće više da bite zaštićena zona, u zamenu za slobodno Sarajevo. Devet viđenijih Muslimana iz Srebrenice je pozvano u Sarajevo, uključujući šefa policije Hakiju Mehovića, Sulju Hasanovića i komandanta Nasera Orića. Morali su da prelete neprijateljsku teritoriju. Mehović je bio uplašen.

Hakija Mehović: Bilo je na početku govora da ćemo se spustit na Han Pijesak ili Romaniju gore, da nas prevedu, što smo mi odbili i onda su Srbi prihvatili da se ne spušta nigdje helikopter.

novinar: Čudno, ali Srbi su sarađivali. Muslimanska delegacija je otišla u Sarajevo helikopterom. Blindiranim vozilima UN su odvezeni do hotela Holidej In (Holiday Inn). Tokom pauze u zasedanju Skupštine, odvedeni su u odvojene hotelske sobe. Izuzev Izetbegovića, nije bilo drugih svedoka.

Suljo Hasanović: Prvo je pitanje zašto nije došao Naser Orić, a Naser je bio prvi na spisku da u toj delegaciji ide. Naravno iz nekih svojih razloga nije htio da ide, koji ni dan danas meni nisu poznati.

novinar: Ostaje nejasno zašto komandant Orić nije otišao u Sarajevo. Neki kažu da je Orić smatrao da je poziv bio srpski trik, kako bi ubili komandanta enklave. Te godine, njegovi borci iz Srebrenice su ubili mnogo Srba civila. Neki drugi izvori tvrde da je Orić znao za predlog. Ipak, o predmetu Orić nije se dugo diskutovalo. Mehović je tvrdio da se Izetbegović pozivao na njegov razgovor sa Klintonom.

Hakija Mehović: Tada nam je Alija rekao da mu Klinton nudi da uđu četnici u Srebrenicu, da izvrše pokolj 5.000 Muslimana i da će biti vojna intervencija. Pitao nas je šta mi mislimo o tome. Mi smo to odbili, jer smo smatrali da je to nešto nenormalno, da mi to ne možemo odvojiti 5.000 ljudi na klanje.

novinar: Klintonov predlog da Srbi napadnu Srebrenicu i počine masakr kako bi se opravdala vojna intervencija, zvučala je potpuno besmisleno. Ipak, istraga Ujedinjenih nacija je pokazala da Hakijine tvrdnje nisu bez osnova. UN-izveštaj: "Neki preživeli članovi delegacije Srebreničana su istakli da im je predsednik Izetbegović takođe rekao da mu je saopšteno da je vojna intervencija NATO u Bosni i Hercegovini moguća samo ako Srbi uđu u Srebrenicu i ubiju najmanje 5.000 ljudi. Predsednik Izetbegović je negirao da je ikada dao jedan takav predlog. Međutim, on je potvrdio da je tražio mišljenje o mogućnosti razmene teritorije.

Hakija Mehović: Nakon toga je bio razgovor o ponudi zamjene Srebrenice i Vogošće, što smo isto mi odbili.

Alija Izetbegović: A u nastavku pregovora će se tražiti: prvo – da se ponuđene mape koriguju tako da se bosanskoj republici priključe teritorije uz Drinu, nastanjene muslimanskim stanovništvom ...

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Dobro, nije potrebno dalje. Ovo je ...
Možete da prekinete. Možete da prekinete.

SUDIJA ROBINSON: Kako glasi pitanje u vezi s ovim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo pre nego što postavim pitanje, hoću da vam skrenem pažnju na onaj citat koji potkrepljuje tvrdnje ovog muslimanskog šefa iz Srebrenice, se nalazi u izveštaju generalnog sekretara od 15. novembra 1999. godine. Taj izveštaj ja imam pred sobom. Na strani 31 u paragrafu 115 nalazi se, između ostalog i citat koji ste mogli da vidite. Ne znam da li je potrebno da ga stavljam na grafoskop. Dakle, gospodine Šešelj ...

SUDIJA ROBINSON: Ono šta bih ja želeo da čujem je pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li je vama bilo šta poznato o političkoj pozadini događaja u Srebrenici, u svetlu svih ovih činjenica koje sam ovde izneo, od Erdemovićeve krivične prijave, hapšenja, učešća 10. diverzantskog odreda, Izetbegovićevih političkih kalkulacija sa Klintonom i događaja koji su sledili?

SUDIJA ROBINSON: Takvo pitanje je poziv na jedan dugačak i jako opširan odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA ROBINSON: Morate da budete više koncentrisani i konkretni. Postavite konkretnije pitanje gospodinu Šešelju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, sada ste videli film. Videli ste pre toga i znate za saopštenja, to je bila Vlada u kojoj su sedeli i vaši predstavnici savezne Vlade, o događajima u Srebrenici, znate o hapšenju Erdemovića i njegovom priznanju ovde i videli ste sada ovaj film. Da li vam je poznato ovo šta ste sada videli na filmu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, kao potpredsednik Vlade Republike Srbije, u nekoliko navrata sam dobijao obaveštajne izveštaje i vojne i civilne službe bezbednosti, odnosno Službe državne bezbednosti u kojima su stajali konkretni podaci do kojih su došle te naše službe, da su stranci inicirali zločin u Srebrenici, da su stranci sve organizovali, da nije bilo teško naći izvršioce među ovim plaćenicima, a da je cilj bio ...

SUDIJA BONOMI: Dozvolite mi da vas nakratko prekinem. Rekli ste: "oni koji su organizovali zločin u Srebrenici". Pre nego što krenemo dalje, definišite mi, molim vas, taj zločin. Recite mi prvo koliko je bilo žrtava u tom zločinu, za koji vi kažete da su ga organizovale strane agature.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja kažem da je neposredno to organizovala francuska obaveštajna služba u dogovoru sa drugim stranim službama, a po

podacima koje sam ja tada dobijao ...

SUDIJA BONOMI: Da li govorimo o 1.200 žrtava, broj koji je ranije ovde spomenut ili sada govorimo o većem broju žrtava?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne. Govorim ...

SUDIJA BONOMI: Znači, sada ponovo prelazimo istu teritoriju kroz koju smo već prošli. Već smo čuli o francuskoj obaveštajnoj službi, već smo čuli o plaćenicima, već smo čuli imena ljudi koji su učestvovali u tome, već smo čuli sve i o Erdemoviću. Prema tome, sad ponovo govorimo o istoj stvari.

SVEDOK ŠEŠELJ: To, gospodine Bonomi (Bonomy), jednostavno nije tačno. Ja ne govorim ponovo o istoj stvari, ali vi uopšte ne želite da čujete ono šta bih ja rekao. Dozvolite dva, tri minuta da kažem šta imam, pa ako to bude ponavljanje, onda me prekinite. Po obaveštajnim podacima smo saznali da je sve inšcenirano iz više razloga. Prvo, da posluži kao podloga za podizanje haške optužnice protiv Radovana Karadžića, kako bi se Karadžić eliminisao iz predstojećeg pregovaračkog procesa. Drugo, pošto su zapadni političari u više navrata davali nepromišljene izjave da se u Bosni dešava genocid nad Muslimanima, oni su po svaku cenu želeli da konstruišu nešto što bi bilo bar nalik na genocid i ključna podvala koju su napravili je zamenjena kategorija zaštićene grupe po Konvenciji o genocidu (Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide) i zaštićene zone Ujedinjenih nacija. Zaštićena grupa po Konvenciji o genocidu mogli su biti samo bosansko-hercegovački Muslimani u celini, kojih je po popisu 1991. godine bilo 2.160.000 tada, a zaštićena zona Srebrenice je zaštićena zona Ujedinjenih nacija i ta kategorija nema veze sa Konvencijom o genocidu. Podvala je napravljena da se Muslimani Srebrenice proglase zaštićenom grupom po Konvenciji o genocidu, da se zloupotrebi naziv "zaštićena zona" i izjednači sa kategorijom "zaštićene grupe" i da to posluži za optužbu Srba da su izvršili genocid. A onda je naloženo i haškom Tužilaštvu da u tom

smislu postupa, od njihovih gazda sa zapada. U tome se sastoji podvala i ja sam, kao potpredsednik Vlade, od naših nadležnih službi detaljno informisan o toj podvali da se preuveliča broj žrtava koliko god je moguće, da se svi poginuli Muslimani od 1992. do 1995. godine stave na jedan spisak kao da su svi streljani posle oslobađanja Srebrenice, da se svi oni koji su na bilo koji način umrli stave na ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li ste imali prilike da pročitate svedočenje generala Moriona (Phillipe Morillon) pred francuskim parlamentom u kome on kaže da je razlog za Srebrenicu bio državni razlog i da ga treba tražiti na liniji Sarajevo – Njujork (New York), a ne Pariz (Paris), braneći Pariz od toga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Imao sam taj dokument u rukama kao potpredsednik Vlade Republike Srbije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... i to je dokaz više da je zločin u Srebrenici iskonstruisan sa zapada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je u tom svedočenju pred francuskim parlamentom, to je javni dokument, Morion rekao da je to bila klopka za Mladića, ali da je iz državnih razloga to moralo da se učini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. On je rekao da je klopka za Mladića ...

prevodioci: Pravite pauzu između pitanja i odgovora.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: On je u francuskom parlamentu izjavio da je to klopka za Mladića, ali je prečutao da je to, pre svega, bila klopka za Karadžića. Da se Karadžić eliminiše i da zločin u Srebrenici posluži kao opravdanje za sistematsko masovno bombardovanje Republike Srpske, koje je u tolikoj meri onespособilo srpsku vojsku, da je omogućilo veliku hrvatsko-muslimansku ofanzivu i uključivanje reg-

ularne vojske Republike Hrvatske u tu ofanzivu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li imate objašnjenje da za ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci vas mole da napravite pauzu pre nego što počnete sa pitanjem ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Isto vredi i za gospodina Šešelja pre nego što počne s odgovorom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Šešelji, da li imate bilo kakva saznanja koja bi vam pružila i kojima biste vi mogli da date objašnjenje da se protiv ovih izvršilaca 10. diverzantskog odreda nije pokrenulo pitanje odgovornosti ovde, gde se inače veoma mnogo govori o Srebrenici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kao potpredsednik Vlade Republike Srbije ...

SUDIJA ROBINSON: To objašnjenje nama neće da bude od pomoći. Postavite drugo pitanje. Gospodine Miloševiću, vi ste ranije nagovestili da ćete da završite glavno ispitivanje sa završetkom jučerašnjeg radnog dana, a evo nas danas ponovo ovde. U prošlosti, vi ste uvek pokušali da završite u velikom stilu i taj vas je stil obično dovodio u nevolju. Postavljate sugestivna pitanja i spuštate se na nivo političkih komentara. Ako nemate nikakvih drugih pitanja za ovog svedoka, onda završite vaše glavno ispitivanje ili ću ja da ga završim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja sam upravo završio ispitivanje, samo ste me prekinuli da se zahvalim gospodinu Šešelju na njegovom svedočenju, jer sam vam dao ovde dokumenta koja se tiču, koja se tiču, pre svega, navoda gospodina Najsa o nastojanju rukovodstva Srbije i Jugoslavije da zataška zločin u Srebrenici, a doku-

menta pokazuju nešto sasvim suprotno. A pre nego što gospodin Najš počne da ispituje gospodina Šešelja, ja zahtevam od vas da se uvede kao dokazni predmet pismo koje je bilo na grafoskopu koje je čitao gospodin Šešelj u izvodima, upućeno 8. decembra 1992. godine od strane Radovana Karadžića komesaru za izbeglice Ujedinjenih nacija (UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees), gospođi Ogata (Sadako Ogata) i predsedniku Crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) Samarugi (Cornelio Samaruga), sa kopijama Sajrunsu Vensu (Cyrus Vance) i Dejvidu Ovenu (David Owen) i Dobrici Ćosiću, predsedniku Jugoslavije, u kome se tvrdi, odnosno iz koga se vidi da je postojao dogovor sve tri zaraćene strane u Bosni i Hercegovini, srpske, hrvatske i muslimanske, pod okriljem Ujedinjenih nacija u Ženevi (Geneva), da se dozvoli civilima koji to žele da napuste teritoriju pod kontrolom jedne strane, da bi prešli na teritoriju pod kontrolom druge strane, što potkrepljuje tvrdnje koje je svedok izneo u svom svedočenju o odlasku civila na teritoriju pod kontrolom strane koju su smatrali prijateljskom i, prema dogovoru, odnosno, a prema dogovoru koji su te tri strane u Bosni i Hercegovini postigle u Ženevi.

SUDIJA ROBINSON: Gde je to pismo? Dajte da ga pogledamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam ga, na sreću i na srpskom i na engleskom jeziku. Evo, izvolite, srpski tekst i engleski tekst.

SUDIJA ROBINSON: Ovo je pismo pokazano gospodinu Šešelju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pokazano je gospodinu Šešelju u vezi sa njegovim svedočenjem o tome da velika pomeranja stanovništva iz jednih krajeva u druge nisu bila posledica nikakvog etničkog čišćenja, već dogovora tri strane da se to organizuje i obezbedi podrška Crvenog krsta i komesarijata za izbeglice o tome.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Ja se ne sećam da je to svedoku pokazano, ali ako

jeste, nemam nikakvog prigovora.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To ćemo da uvrstimo u spis. Molim dokazni broj.

sekretar: To će da nosi broj D306.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, gospodine Šešelj, nemam više pitanja. Gospodine Robinson, ja zahtevam da se i ovo rešenje Okružnog suda u Beogradu od 13. novembra 2000. godine kojim su ovi pušteni na slobodu, uvede kao dokazni predmet.

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu. To ćemo da uvrstimo u spis.

sekretar: To će da nosi broj D307.

SUDIJA ROBINSON: Budući da taj dokument nije preveden, u skladu s našom praksom, sada će da bude označen samo za identifikaciju.

SUDIJA BONOMI: Ja imam dva pitanja, gospodine Miloševiću. Spomenuli ste izveštaj generalnog sekretara Ujedinjenih nacija od 15. novembra 1999. godine. Da li je to već dokazni predmet u ovom suđenju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nadam se da jeste, ali to nisam siguran. Ali ja pretpostavljam da relevantni izveštaji koji se odnose na Jugoslaviju, svi predstavljaju dokazne predmete u ovom postupku. A, inače, ja izveštaj imam pred sobom i mogu da vam ga pozajmim samo da bacite pogled, jer u ovom holandskom filmu koji sam dobio po članu 68 kao oslobađajuću dokumentaciju, citira se upravo sa strane 31 jedan citat koji sam žuto označio. Ako ste zainteresovani možete da ga pogledate. Izveštaj inače ima mnogo strana. Ima preko 100 strana. "Fall of Srebrenica" (Pad Srebrenice), to je izveštaj.

SUDIJA BONOMI: Želeo bih da vidim onaj deo koji ste vi označili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo izvolite. Drugi deo ovog označenog pasusa ste mogli da vidite na ekranu, da su ga citirali Holanđani. Tu govori o ubijanju 5.000 ... Žuti, žuti deo samo stavite, molim vas i uveličajete, da može da se čita. Ovo ste videli ... Na filmu ste videli odavde gde piše: "Neki preživeli pripadnici delegacije iz Srebrenice izjavili su da im je predsednik Izetbegović takođe rekao da je on saznao da je intervencija NATO pakta u Bosni i Hercegovini moguća, ali će do nje da dođe samo ako Srbi probiju u Srebrenicu i pri tom ubiju najmanje 5.000 ljudi tamo". To je sastavni deo izveštaja generalnog sekretara od 15. novembra 1995. godine, a na ekranu ste mogli da vidite šefa policije iz Srebrenice, Muslimana, koji govori o tome kako im je Izetbegović rekao da mu je Klinton predložio da se puste i pobiju Muslimani da bi bila intervencija. O tome je on svedočio pred kamerama.

SUDIJA BONOMI: Ja sam to možda pogrešno shvatio. Ja sam mislio da ste vi rekli da taj izveštaj sadrži neku potkrepu vaše tvrdnje da je to sve inscenirano. Međutim, u ovom izveštaju stoji samo jedna tvrdnja, a ta je tvrdnja onda u ovom izveštaju negirana. Imate li neki drugi pasus na koji želite da se oslonite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam samo ovaj pasus dao, a ...

SUDIJA BONOMI: Dobro. U redu. Hvala. Drugo pitanje se odnosi na sledeće. Vi ste gospodinu Šešelju stavili u usta razne reči za koje se tvrdi da ih je izrekao general Morion pred francuskom Skupštinom (Assemblée Nationale). Imate li vi transkript njegovih reči pred francuskom Skupštinom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam. To je javni dokument. Svedočenje pred francuskom Skupštinom generala Moriona je javni dokument. Ja čak mislim da sam ga ovde priložio, ali potražiću od mojih saradnika da vam nađu kopiju i da vam je predaju.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

ADVOKAT KEJ: Izveštaj o padu Srebrenice je dokazni predmet 547, tabulator 36.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

SUDIJA BONOMI: To je izveštaj Ujedinjenih nacija?

ADVOKAT KEJ: Da.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, a video snimak?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: I video snimak svakako da se uvede kao dokazni predmet. Dobio sam po članu 68, prema tome, obe su strane saglasne da je to bitno, inače mi gospodin Najs ne bi upućivao taj materijal.

SUDIJA KVON: Pretpostavljam da je to neki holandski program, odnosno emisija. Da li znate naziv te emisije?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mogu da vas ... Mogu da potražim i da vam kažem naziv te emisije cele. Jeste, jeste, holandski program. Njihovi su vojnici bili u Srebrenici u vreme događaja.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To ćemo da uvrstimo u spis. Imate li vi nešto da kažete?

TUŽILAC NAJS: Da. Činjenica da je optuženi nešto dobio po Pravilu 68 ne znači da ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Mi to nećemo da uvrstimo po toj osnovi.

TUŽILAC NAJS: Kad je reč o toj emisiji, mi smo uvrstili nekoliko inser-

ata nekoliko televizijskih programa, kada svedok može nešto konkretno da kaže o tome, ali nisam siguran da je to sada ovde slučaj. To je samo jedna emisija.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Uvešćemo samo one inserte koje smo videli.

sekretar: Dokazni broj će da bude D308.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, pre nego što pređemo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da se razumemo, ja nisam ni tražio da se uvodi cela emisija, već samo ono šta sam vam prikazao. Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređemo sa Srebrenice na neku drugu temu, kad kažete da je to inscenirano, šta pod tim podrazumevate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pod tim podrazumevam da je francuska obaveštajna služba (SGDN, Secretariat general de la defense nationale) preko svojih ljudi navela 10. diverzantski odred, plaćajući njegovim pripadnicima, da organizuju streljanje muslimanskih ratnih zarobljenika kod Srebrenice, da bi se taj zločin pripisao kompletnom srpskom rukovodstvu. Dakle, u tom smislu inscenirano. Zločin se ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zločin je nesporan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Što se tiče ukupnog broja ubijenih, kao što znate, u presudi Krstiću se kaže između 6.000 i 7.000. To je jedna cifra koju je prihvatila ... Izvinjavam se, 7.000 do 8.000 u presudi Krstiću, a to je broj koji prihvata Republika Srpska u izveštaju svoje komisije koji je nedavno izašao. Da li hoćete da kažete da niko drugi nije ubijen osim onih 1.200 koje je ubio 10. diverzantski odred?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sigurno nije ubijeno 7.000. Kolilko ja znam, Republika Srpska i njena komisija govore o 7.000 nestalih, a ne ubijenih. A pouzdano znam da na spisku ubijenih postoje i imena ljudi koji su mnogo ranije poginuli. Čak se na spisku ubijenih nalaze imena Muslimana koje je Đukanovićeva policija uhapsila u Crnoj Gori, isporučila Deronjiću 1990. godine, koji ih je tada streljao. Ne mogu se zakleti da je samo 1.200 streljano. Možda nešto manje, možda nešto više, ali svakako je nemoguće da je streljano 7.000. Vi učestvujete u režiji brojke od 7.000, da bi se veštački konstruisala teza o genocidu, jer Konvencija o genocidu kaže da je genocid fizičko uništavanje grupe u celini ili znatnog dela grupe ...

SUDIJA ROBINSON: Mislim da ste odgovorili na pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sledeće je ovo. Govorite o nekim strancima koji su ovo inscenirali, a za te strance ste vi saznali iz obaveštajnih izveštaja. Da li se radi samo o Francuzima ili je reč još o nekim drugim nacijama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Francuska obaveštajna služba, po saznanjima naših obaveštajnih službi, je to provela. Naše obaveštajne službe u tim izveštajima koje sam ja imao u rukama i čitao, smatrale su da su to Francuzi učinili u dogovoru sa drugim zapadnim službama, imajući u vidu, pre svega, američke.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Dovedi ste me do sledećeg pitanja. Kada ste vi čitali te obaveštajne izvore? kad ste ih imali u rukama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bilo negde 1998. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I od koga ste ih dobili 1998. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kao potpredsednik Vlade Srbije, ja sam redovno, skoro svakog dana u kabinetu predsednika Vlade čitao razne obaveštajne izveštaje. U celu Vladu je dolazio jedan primerak, nije se mogao fotokopirati, nije se mogao iznositi iz kabineta predsednika Vlade. Predsednik Vlade je mogao da pročita, potpredsednici Vlade, izveštaj zaveden pod brojem, kao državna tajna, posle je iznošen iz Vlade. To vam mogu potvrditi tadašnji predsednik Vlade Mirko Marjanović i, koliko ja znam, sva četvorica ostalih potpredsednika Vlade ili bar neki od njih.

SUDIJA BONOMI: Ovde je već uveden u spis jedan godišnji izveštaj ili kompilacija obaveštajnih izveštaja koje je prikupila srpska Vlada i mislim da je poenta bila u tome da se tamo otvoreno evidentira informacija koja je dobijena od obaveštajnih službi, mada se ta informacija više odnosila na Kosovo nego na bilo koju drugu teritoriju Srbije. Da li hoćete da kažete da sličan dokument može da se dobije, koji bi bio neka kompilacija obaveštajnih izveštaja vezanih za rat u Bosni?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ne mogu da govorim o celovitom dokumentu koji bi bio kompilacija raznih izveštaja iz raznog perioda. Ja govorim o dokumentima koje sam dobijao kao dnevne ili periodične izveštaje na čitanje, pod određenim brojem zavedene, ili u Službi državne bezbednosti, što je bilo češće ili povremeno, vojne službe bezbednosti.

SUDIJA BONOMI: Da li mislite da ti izveštaji još uvek mogu da se dobiju, da se nađu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ne znam. Ja sam dve i po godine u zatvoru i uopšte ne znam šta se u međuvremenu zbivalo u Srbiji. To vi treba da vidite. Ali ja mogu dokazati, svedočenjem eventualno predsednika tadašnje Vlade, tadašnjeg predsednika Vlade ili mojih kolega potpredsednika, da su ti dokumenti postojali.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sudija nas je doveo do nečega što i mene interesuje, ali bih prišao tome na malo drugačiji način. Vi ste ta dokumenta videli 1998. godine. Kakvi su tačno bili ti dokumenti? Ako možete samo malo da mi pomognete. Već smo videli one izveštaje koje je spomenuo sudija Bonomi. Takođe smo videli puno transkripata presretnutih razgovora, gde dva sabesednika razgovaraju jedan sa drugim. To su dva izvora materijala koja smo imali do sada od obaveštajnih službi. Sada mi vi kažete, gospodine Šešelj, da postoji još jedna kategorija koju ste vi videli 1998. godine. Kakvi su to bili materijali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su dokumenta koje su obaveštajne službe dostavljale na uvid najvišim državnim funkcionerima. Ja sam već pomenuo jedan od tih dokumenata na osnovu koga smo prvo smenili Jovicu Stanišića, a posle je gospodin Milošević smenio i Momčila Perišića. To je bila cela jedna fascikla, na primer, raznih obaveštajnih dokumenata o centru CIA (Central Intelligence Agency) u Beču (Vienna), čiji je operativni zadatak rušenje Slobodana Miloševića. Tu su podaci o odlasku opozicionara iz Srbije na razgovore i tako dalje. Raznorazni podaci ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prekinuću vas ovde. Vi ste jedan obrazovan čovek i kada dobijete izveštaj o nekoj interesantnoj i kontraverznoj temi, vi ćete sigurno da se zainteresujete da saznate koliko je on pouzdan i kakvi su izvori te informacije. Recite nam, molim vas, bilo detaljno, bilo koliko se sećate, na koje se izvore oslanjala ova informacija, taj dokument koji ste videli, tako da znamo šta je postojalo u to vreme u arhivama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Izvori su bili pod šifrom i o izvorima nismo bili konkretno obaveštavani, ali sam se ja trudio da samu sadržinu proveravam i na druge načine. Daću vam još jednu ilustraciju. Ja sam na osnovu tih podataka koje sam dobijao kao potpredsednik Vlade, 2000. godine, javno, jednog po jednog prozivao, učesnike u ubistvu Arkana, na primer. I neke druge stvari. Dakle, moje su informacije bile takve prirode, a nekad sam malo i u javnosti ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, imate tendenciju da skrećete sa teme. Čini mi se da gospodin Najš želi da sazna iz kojih izvora je stigla ta informacija o Srebrenici, a ne o Arkanu.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja vam govorim o prirodi informacija koje sam ja dobijao na raspolaganje, koje su mi stavljane na uvid, a ne o izvorima tih informacija. Tu sam bio jasan. Izvori koji su se pominjali, bili su pod šifrom i šifra je obično nosila neki naziv, proizvoljno određen.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, to su ti "ljudski izvori" obavještajnih podataka, da se tako izrazim, obavještajci. U prenosu obavještajnih podataka, čovek koji je izvor takvih podataka može da bude zaštićen od strane privilegovanih čitalaca, kao što ste vi. Njegova služba može da ga štiti, međutim, ono šta on izveštava ili ona izveštava, nije nužno zaštićeno, tako da ako vaš čovek, izvor obavještajnih podataka, kaže da gospodin "X" i gospođa "Y" imaju neki sporazum po kome treba da se inscenira Srebrenica, onda bi čitalac trebalo da zna ko su ti gospodin "X" i gospođa "Y". Da li možete da nam kažete da li je iz tog izveštaja bilo jasno koji su pojedinci učestvovali u tom insceniranju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su izveštaji koje sam ja čitao pre sedam godina, otprilike. Ne mogu se ja sećati svih detalja. Ja se sećam suštine i sećam se oblika u kome su nam dostavljani ti izveštaji. Ti izveštaji su se ticali najraznovrsnije tematike. Ali na osnovu izveštaja koji su se ticali Srebrenice, ja sam posle i javno nastupao. Ja sam čak prvi u Srbiji jednog od oficira, koji je prema tim izveštajima bio u to umešan, javno prozivao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ko je bio taj oficir?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam javno prozivao pukovnika Bearu i to je opštepoznata činjenica. Možete čitav niz medijskih izveštaja o mojim prozivkama da nađete.

SUDIJA BONOMI: Međutim, pitanje je bilo o nečem drugom. Pitali su vas ko je stajao iza tog zataškavanja. Pretpostavljam da ste Bearu proz-

vali kao jednog od izvršilaca. Ovo je vrlo bitna stvar, čak iako je prošlo sedam godina, ja bih očekivao da biste se setili ko je učestvovao u tome. Ko su ti pojedinci? Ja bih čak očekivao od vas da se vi javno izjasnite protiv njih i da ih osudite.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam se javno više puta izjašnjavao protiv njih i javno osuđivao zločince koji su streljali muslimanske ratne zarobljenike u Srebrenici. Ima čitav niz dokaza o tome ...

SUDIJA BONOMI: Međutim, mi želimo da vidimo šta je iza toga, ko je iza toga. Ti Francuzi, recimo.

SVEDOK ŠEŠELJ: Otkud ja znam koji tačno Francuz. Vi ste, gospodine Bonomi, ovde navikli na lažne svedoke Tužilaštva koji se i posle 15 godina detaljno sećaju raznih usmenih izjava ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelji, vidite, pada mi u oči da takva vrsta izjava u odgovoru na ono šta sam ja smatrao odmerenom debatom jeste blefiranje i zapravo predstavlja vaš neuspeh da adekvatno odgovorite na pitanje koje vam je postavljeno. Verovatno će gospodin Najis da uspe u onome u čemu ja nisam uspeo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Recite nam, gospodine Šešelji ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Protestvujem protiv te kvalifikacije da ja ovde blefiram. Vi to, kao sudija, sebi ne smete dozvoliti. Vi možete posle da cenite, kad ja završim sa iskazom i da na osnovu toga presuđujete o mom iskazu, ali sad ovde da mi u lice kažete da blefiram, a da nemate nikakav argument i nikakav dokaz, to je nedostojno jednog sudije.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelji, taj komentar koji ste vi dali je sledeći, da sam ja navikao na lažne svedoke koje dovodi Tužilaštvo i koji se čak i posle 15 godina sećaju svakog detalja. To je samo izjava, tvrdnja, jedna generalizacija u kojoj nema nikakve suštine, jer trenutno ne razgovaramo o svedocima koji dolaze posle 15 godina i svedoče

o nečemu. Govorimo o ljudima koji su predstavljali izvor obaveštajnih podataka, koji su bili izvor podataka o Srebrenici, bili su vrlo zainteresovani za Srebrenicu i u tom kontekstu ja postavljam pitanja koja postavljam. A da vi odgovarate na to pozivanjem na neke svedoke Tužilaštva je jedna generalizacija koja nema nikakvog smisla u kontekstu našeg razgovora, naše debate i zato ja to nazivam blefiranjem. To je nešto šta vi tvrdite u cilju da možda nešto sakrijete, a to ćemo morati da ispitamo kasnije, da ne znate ništa o tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, gde i kada ste prvi put izneli verziju događaja koju ste nam izneli pre, otprilike, pola sata? Naime, radi se o insceniranju događaja u Srebrenici? Kada ste to prvi put izjavili? Da li je to bio neki novinski članak, knjiga, govor, intervju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ne mogu da se setim kada je to bilo prvi put, ali sam više puta javno izjavljivaao da je streljanje muslimanskih ratnih zarobljenika u Srebrenici inscenirano i vi imate obilje svedočanstava o tome u mojim knjigama, jer ja u mojim knjigama objavljujem svoje govore, svoje televizijske emisije, svoje novinske intervjuue. Vi to imate na raspolaganju, a toga je obilje. Nisam ja to rekao jednom, nego desetine puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, gospodine Šešelji, to su vaše knjige i zato bih hteo da nam vi to pokažete, ako ne sada, onda posle prve pauze. Ako ne prvi put, onda jedan od prvih puta kada ste pomenuli to insceniranje događaja u Srebrenici, onako kako ste to pomenuli sudijama maločas. Možete na to da mi odgovorite sada ili ako vam je potrebna kratka pauza da se prisetite i da nam pomognete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Meni nikakva pauza nije potrebna. To postoji u mojim knjigama i sva javnost u Srbiji je s tim upoznata. Da sam o tome ranije govorio u ovom smislu, to je notorna činjenica u srpskoj javnosti. A da vam ja sad tražim, pa nisam ja vaš činovnik, gospodine Najs. Ja vam govorim o svojim saznanjima i stojim iza svojih tvrdnji. A ja vas da uveravam u nešto, pa ne pada mi na pamet.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, ja vas pitam, tačnije molim vas da pomognete Pretresnom veću sledećim informacijama: govorili ste o jednoj principijelnoj verziji tih događaja i ja vas molim da nam kažete kada ste prvi put, a ako ne prvi put, onda jedan od prvih puta izneli ti verziju? Da li ćete da pomognete sudijama da to saznaju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Uputiću sudije na moje knjige koje sadrže moje televizijske, radio i novinske intervjuue od 1997.-1998. godine naovamo. Te knjige su prepune ovakvih mojih tvrdnji, ovakvih verzija koje danas ovde zastupam na osnovu podataka koje sam imao na raspolaganju.

SUDIJA BONOMI: Šta vi zamerate gospodinu Najsu kada vam predlaže da tokom pauze ili čak popodne ili večeras razmislite i prisetite se kada ste prvi put govorili o tome? Šta ima nerazumno u tome šta on vama predlaže?

SVEDOK ŠEŠELJ: On bi meni sad veliki posao van sudnice natovario na pleća. Ja imam 80 knjiga koje sam dostavio Tužilaštvu, a imam sabrana dela koja sad izlaze u tvrdom povezu, svaka knjiga 1.000 strana B5 formata, preko 50 je već izašlo i ja sad to sve da listam. Ne, to treba da lista služba gospodina Najsa, pa da ako gospodin Najs to ne nađe, kaže da toga nema. E onda ću ja da hvatam u laži gospodina Najsa. Ali sad ...

TUŽILAC NAJS: Ja molim uvažene sudije ...

SUDIJA BONOMI: Moram da kažem da me sve ovo brine. Mi smo svi veoma zauzeti ljudi, gospodine Šešelj i mislim da shvatate da je sudija u ovom Predmetu veoma zauzet čovek. Ja sam samo mislio da nema ništa nerazumno u tome da se zamoli autor tog materijala da kaže kada je to prvi put pomenuo. Ali ako vi ne možete da nam pomognete, ne možemo ništa više da učinimo.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja ću da intervenišem, naravno, kada je to potrebno s ovim svedokom, da ga držim pod kontrolom i da zauz-

tavim njegovoe ekscese, ali molim da Sud pogleda poslednji red njegovog odgovora. Imajte u vidu prirodu ispitivanja optuženog prošle nedelje i voleo bih ako možete da razmotrite da li svedok može ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Pre svega protestvujem ...

SUDIJA ROBINSON: Zašto protestvujete? Gospodin Najs je ustao. Dozvolite da on završi pa ćete vi onda da kažete šta imate. Gospodine Najs, na šta još želite da nam skrenete pažnju?

TUŽILAC NAJS: Želim da vam skrenem pažnju na vrstu izjava i zapažanja koja je izneo svedok, a koje on kombinuje sa nekim zapažanjima i pitanjima koja je izneo optuženi prošle nedelje. Ja pozivam Pretresno veće da obezbedi da se u ovoj sudnici poštuje određeni red i pristojnost. Poslednji odgovor ovog svedoka i poslednja rečenica su apsolutno neprihvatljivi i neprikladni i ja neću ovde beskonačno da stojim, gledajući kako se nedisciplinovani optuženi i svedoci ponašaju razuzdano.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, to šta ste maločas rekli, da je gospodin Najs eventualno lagao, to je neprihvatljivo i neprikladno. To je nešto šta sam ranije govorio i optuženom. Gospodin Najs je u pravu. Mi moramo da pošujemo određeni stepen pristojnosti u ovom postupku. Očekujemo uzajamno poštovanje od svih strana u ovoj sudnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Trenutno ne želim da čujem šta vi imate da kažete, gospodine Miloševiću.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, vi meni stavljate u usta nešto šta nisam rekao. Ja nisam rekao da je gospodin Najs lagao, nijednom to nisam rekao. Rekao sam, ako bi slučajno gospodin Najs tvrdio da toga nema u mojim knjigama iz onog vremena, onda bih ja donosio

knjige i hvatao ga u laži. Znači to je bila kondicionalna rečenica. A ja njemu nisam rekao da laže i nema ekscesa ovde i nema ... A to šta on sada govori, što on pokušava stvoriti incidentnu situaciju, to je problem njegov i vaš s njim, a ne sa mnom. Ja ovde vodim računa da se maksimalno pristojno ponašam, ali zahtevam ...

SUDIJA ROBINSON: Dajte da krenemo dalje. Nastavite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, stvarno želim da vam postavim poslednje pitanje o tim obaveštajnim izveštajima koje ste čitali. Koji je bio datum na tim izveštajima? Da li je to bila 1995. godina, 1996. godina? Kada je to bilo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Datum je bio dan ranije nego što sam ja čitao. Znači, ako sam te izveštaje ... Pazite, reč je o dnevnim i periodičnim izveštajima. Periodični izveštaji su nekada sadržali i tematske analize određenog problema. Te tematske analize su mogle obuhvatati podatke i ranijih godina. Ali na svakom tom izveštaju koji sam čitao, stajao je datum prethodnog dana. Uostalom, takve izveštaje je dobijao i gospodin Milošević, dobijao je još jedan broj ljudi u državi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sirovi materijal na kome su se zasnivali ti izveštaji, da li je to možda bio neki razgovor 1998. godine između nekog obaveštajca i nekog drugog ili je to bio neki prisluškovani razgovor od pre tri godine, u momentu kada je to pisano 1998. godine? Ili je taj sam sirovi materijal, osnova za izveštaj, bio materijal iz 1995. godine ili 1996. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pitanje je jednostavno nemoguće. Kako ja sad da odgovorim na to pitanje i ko bi na mom mestu na takvo pitanje mogao dati uverljiv odgovor? Naše obaveštajne službe imale su svoje ljude, prvo u raznim institucijama u Srbiji. Imale su svoje ljude i u opozicionim političkim partijama. Imale su svoje ljude i u inostranstvu. Pa jedan oficir francuske vojske je u toku bombardovanja NATO pakta provaljen kao srpski obaveštajac. Naše službe su tradicionalno bile sposobne u tom smislu sve do promene vlasti 2000.

godine. Ali vi meni sada tražite da vam ja detaljno sada pričam o tim izveštajima kao da su oni sada preda mnom, pa da iz njih čitam ili kao da sam ih onda učio napamet. Ja vam govorim o osnovnim činjenicama koje sam ja tako ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kada ste ... Gospodine Šešelji, kada ste prvi put pomenuli optuženom ovaj materijal? Ne pitam vas šta ste mu rekli, ali u toku priprema za svedočenje sa optuženim, kada ste mu prvi put pomenuli postojanje tog materijala?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, u priprema za svedočenje mi o tome nismo ni razgovarali. Ali smo razgovarali ranije više puta o zločinu u Srebrenici. Kad sam bio potpredsednik Vlade, često sam odlazio na konsultacije sa gospodinom Miloševićem, koji je bio predsednik Savezne Republike Jugoslavije, bili smo koalicioni partneri ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Znači obojica ste znali za taj materijal. Samo želim da znam da li znate da li je neko iz tima optuženog pokušao da taj materijal dobije da se on prikaže u ovom Sudu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To ne znam ... Kakva je sudbina tog materijala ja ne znam. Znam samo ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako je to šta vi kažete tačno, onda nema razloga da se veruje da je materijal vraćen tamo odakle je došao i da je verovatno od tada uništen?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kakva je sudbina tog materijala ja ne znam, samo vam skrećem pažnju da je posle 5. oktobra došlo do velikog spaljivanja raznih obaveštajnih materijala i dosijea u Institutu bezbednosti u Beogradu. Šta je i kako spaljivano, ja ne znam, a ja se i ne mešam u rad tima za pripremu odbrane gospodina Miloševića. Ja vam govorim isključivo o svojim saznanjima i ono šta vam kažem, ja iza toga stojim.

TUŽILAC NAJS: Hvala. Hvala, odgovorili ste onoliko koliko je potrebno. Pretresno veće neće da bude iznenađeno ako vam kažem da su svi

naši zahtevi da se dobiju ti materijali poslati, ali da su svi rezultati negativni.

SUDIJA ROBINSON: Vi takođe morate da pravite pauzu između pitanja i odgovora. Preklapate se sa drugim govornicima. Sada pravimo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što nastavim, dozvolite gospodinu Seksonu da vam kaže šta smo ustanovili u vezi sa predloženim dokaznim predmetima optuženog.

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC SAKSON: Biću kratak. Novinski članci koje je Jovan Dulović objavio u "Politici" nisu priloženi podnesku 55 Vojislava Šešelja koji je predat Tužilaštvu pre nekoliko meseci. Ti se članci samo spominju u tekstu podneska 55, delovi tih članaka se spominju i to od strane 10 do strane 44 podneska broj 55. Dakle, u ovom trenutku Tužilaštvo nema u svojim rukama cele kopije tih članaka. Tužilaštvo je ranije, u maju 2002. godine po Pravilu 66(B) obelodanilo druge članke Jovana Dulovića. Međutim, to su različiti članci objavljeni u 1994. i 1995. godini.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Sakson.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, nadam se da ćemo kasnije, ukoliko nam vreme to bude dozvolilo, još da se vratimo na temu Srebrenice. Međutim, postoji jedna stvar o kojoj želim da vas pitam, kako biste imali prilike o tome da razmislite tokom sledećeg dana ili dva dana tokom kojih ću ja da vam postavljam pitanja. Radi se o onome šta ste vi rekli o postupku protiv Erdemovića 1996. godine. Da

li vam je poznato da je sa Erdemovićem razgovarala jedna novinarka po imenu "Janeković", kojoj je Erdemović dao svoj iskaz o tim događajima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Koliko mene sećanje služi, ali zaista je to bilo pre više godina, iskaz koji je Erdemović dao nekom novinaru bio je povod za njegovo hapšenje u Srbiji, koliko me sećanje služi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Zaustavimo se ovde. Da li vam je poznato da su beleške novinarke Janekovića oduzete na aerodromu iz njene ... Ne znam sada da li se radi o njenom prtljagu ... Dakle, da li vam je poznato da su vlasti iz prtljaga novinarke Janeković 2. marta 1996. godine zaplenile beleške razgovora sa Erdemovićem?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To mi nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naime, želim da nam vi pomognete u vezi sa sledećim. Možete li, molim vas lepo, da nas uputite na bilo koje mesto gde je u javnosti potvrđeno ili bilo koji javni proces protiv Erdemovića ili bilo koga drugog u vezi sa Srebrenicom pokrenut, pre tog datuma, 2. marta 1996. godine, kada se saznalo da je ta novinarka u stanju da otkrije ono o čemu govori Erdemović?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi meni postavljate pitanja na osnovu mog negativnog odgovora na prethodno pitanje. Ja ne znam da je nekom novinaru neko oduzeo beleške. Po mom sećanju, Erdemović je prvi koga je vlast u Beogradu procesuirala zbog Srebrenice i to je bilo nepunih godinu dana pošto se desio zločin u Srebrenici. Ja sam tada bio opozicija. Ja nisam bio u vlasti i ne mogu imati detaljnija saznanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, vi ste odgovarali na pitanja o gotovo svemu. Tvrdite da znate gotovo sve o svim mestima gde je došlo do sukoba, sve o Vladi, sve o pravnim postupcima. Ja vam sada dajem šansu, najveću šansu koju mogu da vam dam, a to je da između sadašnjeg trenutka i kraja vašeg svedočenja pokušate da utvrdite da li su vlasti u Srbiji javno priznale ili javno procesuirale

Erdemovića ili bilo koga drugoga u vezi sa Srebrenicom pre 2. marta 1996. godine? To je ono u vezi s čim želim da nam pomognete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja nemam tih podataka da je neko pre marta 1996. godine procesuiran zbog zločina u Srebrenici, a što se tiče vaše primedbe da sam ja rekao da sve znam, ne, to je Pretresno veće reklo, a ja sam onda u polušaljivom tonu potvrdio. Ja nikad nisam rekao da sve znam. Niti na svetu postoji čovek koje može sve da zna. Sve zna samo Bog, a ja mogu znati negde mnogo, mnogo manje od toga. Ali više od vas, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imam nekoliko pitanja za vas o vašem stavu prema ovom Sudu. Relevantnost će da postane očigledna, ali prvo da postavim pitanje. Da li vi priznajete Međunarodni sud, uopšteno govoreći? Ne govorim sad o ovom Pretresnom veću. Da li vi priznajete da je Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasnovan na pravu i zakonima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Ja smatram da je ovaj Međunarodni sud za bivšu Jugoslaviju nelegalan, da ga je uspostavio nelegalan organ, Savet bezbednosti (UN Security Council) koji po Povelji Ujedinjenih nacija (Charter of the United Nations) na to nije imao pravo i da ovaj Sud nije formiran da uspostavi pravdu, nego da uspostavi mir. I to je prvi Sud u istoriji čovečanstva koji ima zadatak da uspostavlja mir, a ne da ustanovljava pravdu i ja kao pravnik, kao profesor ustavnog prava, teorijski dovodim u pitanje legalnost ovog Suda i tvrdim da Sud nije legalan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Meni je to dovoljno. Dakle, ne govorimo o sudijama u ovom Pretresnom veću. Potvrdite nam, molim vas, kakav je vaš stav u vezi sa priznavanjem ovog Suda kao pravosudnog organa, uopšte?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja smatram da ovaj Sud nije pravosudni organ, da je ovaj Sud antisrpski usmerena politička institucija i da je ovaj Sud orijentisan protiv interesa srpskog naroda. I izvori finansiranja duboko kompromituju ovaj Sud. Ovaj Sud nisu finansirale samo Ujedinjene nacije, nego Soroš (George Soros) i mnogi drugi privatni-

ci i države na svetu koji su imali ličnog interesa u tome.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ja u ovom trenutku moram da se zapitam u čemu je relevantnost vaših pitanja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. Gospodine Šešelj, vi ste, kad ste ušli u ovu sudnicu, dali svečanu izjavu. Recite nam u svetlu vaša dva poslednja odgovora, na koji vas način ta svečana izjava uopšte obavezuje da govorite istinu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam se svečano obavezao pred javnošću čovečanstva da ću govoriti istinu, ne ulazeći tom prilikom u to da li je Sud legalan ili nelegalan i ja se držim toga da govorim istinu, a Sud ću i dalje i terorijski i naučno osporavati u pogledu legalnosti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, u vašoj izjavi nema ničega što vas obavezuje prema ovom Sudu, niti prema ovom Pretresnom veću, konkretno, nego samo prema čovečanstvu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde je preda mnom tekst izjave koju sam izgovorio. Ja sam ovde izjavio: "Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine". A ja nisam ovde izjavio da ću priznati ovaj Sud koji smatram nelegalnim, da ću priznati način njegovog formiranja i da ću priznati navodnu objektivnost, odnosno nepristrasnost, jer ja tvrdim da je Sud i neobjektivan i krajnje pristrasan. A ovo šta sam izjavio, napisano je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Evo, naime, jednog praktičnog problema zbog kog vam ja postavljam ova pitanja. Postaviću vam još samo par pitanja o vašem stavu prema ovom Sudu. Ako ja ikada budem želeo ili morao, tokom vašeg unakrsnog ispitivanja, na privatnoj sednici da spomenem svedoke koji su zaštićeni, možete li da nam kažete da li ćete vi da poštujete tu zaštitu i da nećete da objavite imena tih svedoka?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Od kada sam došao u haški zatvor, ja nisam obelodanio nijedno ime zaštićenog svedoka. Ja sriktno tu

odredbu poštujem, jer ne želim da vam dam argument da me u budućnosti ne obavještavate o podacima zaštićenih svedoka i time mi uskratite pravo da njihovo svedočenje opovrgnem. Ja nikada nikome nisam objavio ta imena, osim članovima tima za moju odbranu, a njima sam legalno poslao i poverljivi materijal koji mi je Tužilaštvo dostavilo i oni to nikada nisu objavljivali.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ću još na to da se vratim, ali bih postavio još nekoliko pitanja o vašem stavu pre nego što pređemo na jednu drugu temu, kako bismo shvatili tačno kakav je vaš stav. Ja nemam kopiju za ovo, ali vi se sigurno sećete da ste za Bi-Bi-Si (BBC) rekli da je Hag (The Hague) mesto gde postoji antisrpska zavera koju ćete vi da demaskirate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I u procesu koji se protiv mene vodi, ja ću demaskirati tu antisrpsku zaveru, dokazujući da su sve optužbe protiv mene lažne, zasnovane na lažnim svedocima, zasnovane na lažnim dokazima i izrazito politički motivisane. Vaš je motiv bio da me ukonite iz srpskog političkog života, jer je zapretila opasnost da moja partija preuzme vlast u Srbiji i to je jedini razlog zbog koga ste protiv mene digli optužnicu. Vi ste prvo podigli optužnicu, pa ste tek onda počeli da skupljate dokaze protiv mene. Ništa niste imali u trenutku kad ste je podizali. Ni danas nemate ništa protiv mene, šta je relevantno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajte, molim vas, sledeći dokument. On nije preveden, vrlo je kratak i mislim da možete da nam pomognete u vezi s njim.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da li je dokument na srpskom jeziku?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument dolazi sa vašeg veb sajta i jeste na srpskom jeziku.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Izvanredno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovde se navode neki od dokumenata i knjiga, izdanja koja su sad na vašoj internet stranici, a mislim tu na internet

stranicu vaše stranke, Srpske radikalne stranke. Ako pogledamo taj spisak tekućih publikacija, vidimo tu naslov knjige, odnosno izdanja "Genocidni izraelski diplomata Teodor Meron (Theodore Meron)".
SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, to je moja knjiga koja nosi naslov "Genocidni izraelski diplomata Teodor Meron" ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Hvala ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... i koji je bio izraelski ministar inostranih poslova, koji je provodio genocid nad palestinskim narodom i ne može kao takav biti kvalifikovan da bude predsednik Međunarodnog suda, koji će drugima suditi za slične zločine. I on se politički postavio u vezi Srebrenice, zloupotrebio funkciju predsednika Suda, držao govor na godišnjici Srebrenice ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, hvala. Ponekad odgovor može da bude veoma kratak. Ukoliko smatrate da je od pomoći da budete opširniji, ja vas neću nužno zaustaviti, međutim odgovori ponekad mogu da budu i kratki.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad je odgovor suviše kratak, onda nije kompletan i nije u interesu pravde da ja dajem nekompletne odgovore. A kao što vidite, svi moji odgovori idu u istom pravcu u kome i vaša pitanja. Ja vam, evo, zasada sve potvrđujem šta me pitate i nemojte onda bežati od mojih odgovora. A ja se trudim da oni budu koncizni, koncentrisani, ali potpuni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Drugi naslov "U čeljustima kurve Del Ponte (Carla Del Ponte)". Da li je to vrsta materijala koju objavljuju vaše internet stranice?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Ja sam objavio knjigu pod naslovom "U čeljustima kurve del Ponte". Ovde je igra reči "Karla - kurva". "Kurva" je na srpskom prostitutka i tu je jasna simbolika. Karlu del Ponte smatram, u pravnom smislu, prostitutkom, jer se ne drži pravnih principa. Gazi ih gde god stiže. Vodi antisrpsku politiku, želi da sudi celom srpskom narodu i pravi selekciju lica koja će krivično goniti pred ovim Sudom po toj osnovi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo sledeći dokument ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nećemo valjda prestati s ovim, gospodine Najs? Ja sam mislio sve naslove da vam objasnim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovaj dokument dolazi iz vaših novina. Samo da pronađemo pasus koji je preveden na engleski. Na srpskom je to s desne stranice. Da li ste vi u februaru ove godine u vašim novinama o ovom Sudu napisali članak "Kriminalci zabranjuju Vučićevu posetu" i u trećem paragrafu vi kažete sledeće: "Aleksandar Vučić ne dolazi da me poseti u svojstvu člana Srpske radikalne stranke, nego kao moj prihvaćeni pravni savetnik. Ja sam ga prihvatio kao svog pravnog savetnika, a vi svi pripadnici Sekretarijata (Registry) Haškog tribunala ... Molim vas lepo, pročitajte na srpskom šta to piše na kraju ove rečenice?"

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Što niste sve pročitali, gospodine Najs, vi lepše čitate? Na kraju sam rekao: "Vi svi pripadnici Sekretarijata Haškog tribunala možete samo da prihvatite da mi popušite kurac". To stoji u tekstu. Ali ovo nije moj članak. Ovo je moj podnesak Sekretarijatu Haškog tribunala koji već pune dve i po godine sprečava moju odbranu i odbija da mi registruje pravne savetnike i na drugi način krši elementarne propise mojih statusnih prava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas lepo da nam sada pročitate poslednji paragraf u tom članku?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, ne mogu samo poslednji. Moram i pretposlednji i poslednji zajedno, jer poslednji može biti jasan samo ako pročitam i pretposlednji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu, u redu. Dobro. Pročitajte oba, onda.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mogu da čitam: "Moji pravni savetnici nisu moji branioci i zato ne moraju da ispunjavaju pravilničke uslove koji su predviđeni za braniocce. Oni samo moraju da ispune one uslove koje im ja propišem, a vi samo dalje ometajte pripremu moje odbrane, pa ćete na kraju morati da pojedete sva govna koja ste izasrali. Jebem vam majku svima, počevši od Hansa Holcuisa (Hans

Holthuis), pa nadalje, uključujući i onu bitangu Tjarda van der Spula” (Tjard van der Spoel).” To je taj nametnuti branilac u pripravnosti koji nema nikakve veze sa mojom odbranom, a cilj mu je da onemogući moju odbranu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još dve stvari i onda smo završili s ovim. Sledeći je pasus iz vaših novina iz aprila 2005. godine. Pogledajte to, molim vas. Možda bi sudski poslužitelj mogao da stavi dve slike na grafoskop. Prva slika pokazuje papu, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I tu se Papa optužuje da je glavni zločinac za zločine koji se lažno pripisuju vama. Možete li, molim vas, u par rečenica, kako bismo to mogli da shvatimo, molim vas da budete kratki, da objasnite zašto vi tvrdite da je pokojni papa odgovoran za zločine za koje se vi teretite? Vi ste to spomenuli već u svom svedočenju, ali ja to nisam shvatio.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Donedavni papa, Jovan Pavle II, nastavio je tradicionalnu vatikansku antisrpsku politiku i glavni je krivac za sve zločine u ovome ratu, jer je svojom politikom izazvao rat. Ja imam mnoštvo dokaza. Moji pravni savetnici upravo pripremaju opširan elaborat, jer je suština odbrane koju pripremam, teza da je za sve zločine koji se meni pripisuju, glavni krivac papa Jovan Pavle II. A ja ću vas podsetiti samo na “Knjigu sećanja” (The Book of Recollections) američkog ambasadora u Vatikanu (Vatican) početkom devedesetih godina o tadašnjoj papinoj politici i o papinom huškanju na razbijanje Jugoslavije. I to je teza koju ću ja dosledno zastupati i spremite se, kad počne moj proces, to će biti osnovna teza moje odbrane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom vašeg svedočenja, vi niste prezentirali nikakvu dokumentaciju koja bi to potkrepljivala. Recite nam, imate li bilo kakav dokument, bilo šta napismeno, bilo kakav prisluškivani razgovor, bilo kakav obaveštajni podatak koji direktno ukazuje na pokojnog papu, a kog ste vi povezali sa tom politikom, bilo šta što

nam možete pokazati?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Imam “Knjigu sećanja” američkog ambasadora u Vatikanu, početkom devedesetih godina koja je objavljena i u Zagrebu. A moji pravni savetnici prave opširan elaborat i on će negde do Nove godine biti gotov, na tu temu. I ja ću vam ga dostaviti kao vid moje posebne odbrane prema Pravilu 67 Pravilnika o postupku i dokazima (Rules of Procedure and Evidence). Inače, papa je prvi priznao nezavisnost Hrvatske, dok nijedna država to nije uradila, na protivpravan način. I tako je otvorio brešu kojom su pokuljale ostale zapadne zemlje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, koliko ćete još ovoga da iznesete?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još jednu stvar i onda idemo dalje. Ali ja ću malo detaljnije da vam objasnim značaj ove teme o kojoj postavljam pitanja tokom sledećih par pitanja. Okrenite sledeću stranicu gde može da se vidi karikatura gospođe Del Ponte. Pre nego što vam o tome postavim pitanje, vi ste svesno, dobrovoljno došli pred ovaj Sud?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Ja sam ovde i svesno i dobrovoljno došao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nakon što ste se dobrovoljno predali vlastima ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikakvim se ja vlastima nisam predao. Čim sam čuo da je protiv mene podignuta optužnica, dok to još nije javno ni saopšteno, ja sam rezervisao avionsku kartu i došao sam u Hag, a onda sam na aerodromu u Amsterdamu (Amsterdam) uhapšen. Dakle, ja se nisam predavao. Ja sam uzeo kartu i došao u Amsterdam. Sve ostalo ste vi uradili i ovi vaši izvršioc i iz Holandije (Holland). Nigde se ja predavao nisam.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, nakon što ste učinili ovo

šta ste učinili, da li smatrate da je prikladno da vaše novine objavljuju ovakve karikature? Recite samo da ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Šta biste vi? Ugrožavli slobodu štampe u Srbiji? Ova se karikatura meni mnogo sviđa. Nisam je ja crtao. Na žalost, ja ne znam ovako lepo da crtam, ali je veoma duhovita i odgovara suštini stvari. Pogođeno je.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Možda ću kasnije još na to da se vratim. Ali želeo sam samo da to sad čujem od vas. Kada je od vas Sud zatražio da ustajete kad sudije ulaze u sudnicu, vi ste na to pristali rekavši: "Sud mi preti. Vi ćete da sankcionišete to što ja ne ustajem tako što ćete da prekinete moje svedočenje u budućnosti. Ja ću da ustajem, ali samo pred ovim Pretresnim većem i to zbog ove pretnje da ćete prekinuti moje svedočenje". Materijal koji sam vam ja pokazao, a to je samo manji deo dostupnog materijala iste vrste, pokazuje vaš stvarni stav prema ovom sudu, zar ne? Knjige koje ste objavili, stvari koje ste rekli ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad je gospodine Robinson zapretio da bi moglo moje svedočenje biti prekinuto, ja sam izjavio pred svima vama "pod tom pretnjom ja ću ustajati". U procesu koji se protiv mene vodi, ja nikad neću ustajati, jer nema nijednog pravnog akta koji me na to obavezuje, a ja sam već rekao da neću u procesu koji se protiv mene vodi učestvovati u satanističkim ritualima i ostajem pri tome.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: A što se tiče mog odnosa ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... ne želite da vam odgovorim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ono šta sam vam ja rekao, tvrdnja koju ja iznosim je to da ste vi rešili da iskoristite priliku koju imate sada kada svedočite pred ovim Sudom, da odgovorima koje ste dali na pitanja optuženog, date publicitet. To znači da ćete vi da učinite bilo šta, vi ćete da date svečanu izjavu, vi ćete da ustajate ako se to od vas traži,

bez obzira na to što materijal koji smo pogledali otkriva vaš stvarni stav o Sudu. Jesam li u pravu? Vi ste rešili da iskoristite svaku priliku. **SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR:** Vi niste sasvim u pravu, gospodine Najs. Prvo, ja sam ovde svečano izjavio da ću govoriti istinu i za sve vreme svedočenja ja sam govorio isključivo istinu i celu istinu. Sve ono šta sam znao. A da ću ja iskoristiti svaku priliku da se politički borim protiv ovoga Suda, protiv Haškog tribunala i to je tačno. Moj je stav apsolutno negativan i ja ću ga do kraja života zastupati i ne možete me u tome ni na koji način pokolebati. I, naravno, sve ovo šta ste izneli, svedoči da je moj stav prema ovom Sudu krajnje negativan. I ja ovaj Sud osporavam pravnim argumentima, političkim argumentima, a kao što vidite, preko novina Srpske radikalne stranke, naša partija ovaj Sud i svojevrсном ruglu podvrgava.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Iskoristivši priliku koju sada koristite, činite dve stvari: prvo, obraćate se svojoj političkoj publici kod kuće. Vi ste na čelu stranke sa najvećim brojem glasova, ako se ne varam. Da li sam u pravu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi, gospodine Robinson, sad dozvoljavate sugestivna pitanja. Mene ne pita gospodin Najs da li ja koristim ovo kao javnu tribinu za svoju publiku, nego on konstatuje i samo čeka da mu ja potvrdim. Ako ste prekidali gospodina Miloševića ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, gospodine Šešelj, onaj ko unakrsno ispituje, sme da postavlja sugestivna pitanja. Sugestivna pitanja su zabranjena ...

SVEDOK ŠEŠELJ: To nisam znao.

SUDIJA ROBINSON: Da, on sme da postavlja sugestivna pitanja.

SVEDOK ŠEŠELJ: To nisam znao i u buduće neću protestovati protiv sugestivnih pitanja. Ja ovde svedočim po pozivu gospodina Miloševića kao optuženog, da svedočim o mojim saznanjima koja mogu biti u prilog njegove odbrane. To je moj motiv. A sve ostalo su nedokazive

pretpostavke gospodina Najsa. Juče uopšte nije bilo prenosa, na primer, a ja nisam rekao "neću da svedočim, jer nema prenosa". Jer vama ...

SUDIJA ROBINSON: Dajte da čujemo sledeće pitanje gospodina Najsa.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dakle, ja vam kažem da je to vaša prva svrha, a druga svrha ima veze sa optuženim. Vraćam se ovde na moju generalnu tvrdnju koja se odnosi na celinu vašeg iskaza. Tokom proteklih nekoliko dana, vi ste izneli iskaz koji navodi na zaključak da mnogi ljudi koji ovde čekaju na suđenje, optuženi i vi, su potpuno nevini i uopšte ne treba da budu ovde. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Mnogi ljudi su ovde nevini osuđeni, a mnogi čekaju na suđenje, a potpuno su nevini i redovno su to lica srpske nacionalnosti. Vi ste osudili nekoliko stvarnih ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Dozvolite da dam potpun odgovor, gospodine Robinson, jer nepotpun odgovor nije odgovor i ja ne mogu da stanem iza mog prekinutog odgovora. Ako je gospodin ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dozvolite mi da vas prekinem. Vi ste istovremeno u svom iskazu teretili nekoliko ljudi koji se, takođe, nalaze ovde, ali kojima je zajedničko to da su dali iskaz nepovoljan za optuženog. Na primer, Erdemović, Babić, čak i Plavšićka. Vi ste svedočili i protiv čoveka po imenu Perišić, zato jer znate da je on 1998. godine pisao stvari nepovoljne za optuženog. I vi ste svedočili za neke, a protiv nekih drugih, bez ikakvog spominjanja dokumentarnog materijala u prilogu tog iskaza.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije istina. Ja sam ime Momčila Perišića pomenuo samo u dva slučaja: da je smenjen 1998. godine pod sumnjom da je počeo da radi za američku obaveštajnu službu i da su dobrovoljci Srpske radikalne stranke bili pod njegovom komandom u Mostaru, da se o njima pohvalno izražavao svojevremeno i tu ništa negativno za njega nisam rekao, nego afirmativno. I on je imao

ugled, u to vreme, sposobnog komandanta. A to zašto je smenjen, to je na osnovu obaveštajnih podataka koje je vlast u tom trenutku u Srbiji imala. I, dakle, niti sam rekao šta pozitivno, niti šta negativno. Rekao sam samo činjenice koje su mi poznate. Što se tiče nekih drugih lica, ja sam, proučavajući vaše presude, konstatovao da vi često koristite svarne zločince, preteći im veoma visokim kaznama zatvora, pa ih onda vrbujete, pravite kompromise ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim. Moram da vas zaustavim, gospodine Šešelji. Suština pitanja koje sam vam postavio je sledeća: povoljan i nepovoljan deo vašeg iskaza koji se ticao pomenutih Srba, kako sam to objasnio, dat je u celini, a da uopšte niste spomenuli vaš izvorni materijal i dokumente. Sve ono šta ste rekli zasniva se na onome šta ste vi od nekoga čuli. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije tačno. Moja saznanja su na različite načine nastajala: nekada uvidom u dokumenta, nekada sam bio očevidac određenih događaja, nekad sam bio učesnik, a nekad sam čuo iz relevantnih izvora šta se stvarno zbivalo. Dakle, dijapazon mojih izvora je veoma kompleksan i ne može se tako pojednostavljivati kako vi to činite. Ali vi, kad god vam je neprijatan moj odgovor, kad naslutite da bi mogao biti neprijatan, vi mi upadate u reč, vi me zaustavljate. Vi, zapravo, ne želite od mene odgovore koji će vam biti neprijatni. Ja vam ovde tvrdim da ste instrumentalizovali stvarne zločince pod pretnjom velikih kazni, da ste im davali male kazne, da bi se oni kao lažni svedoci pojavljivali u drugim procesima. Miroslav Deronjić je jedan od njih. Dobio je samo 10 godina zatvora ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, odgovorili ste na pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređem na sledeću temu, dozvolite mi da vam pružim ovu priliku da pomognete i nama i sebi. Kada se vratimo na te detaljne tvrdnje koje ste dali za neke i protiv nekih, tražiću od vas da nam kažete detaljno koji su vaši izvori, kao što sam vas pitao za taj obaveštajni materijal o kome smo govorili u vezi

sa Srebrenicom. Sada vas unapred upozoravam da ću to da uradim. Tražiću detalje u vezi sa ljudima s kojima ste razgovarali, s vašim izvorima i tako dalje. Da li razumete to?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sve razumem, gospodin Najš, mnogo bolje od vas.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Sada ćemo da pređemo na neke od stvari koje ste rekli u toku tih sukoba. Više puta ste istakli da ste veoma mnogo objavljivani i da ste, s vremena na vreme, govorili i neke neistinite stvari, a da biste postigli određeni cilj. Da li sada možete da nam objasnite malo detaljnije o kom periodu vremena se radi i u kom cilju ste izjavljivali stvari koje nisu istinite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja tako nisam rekao. Ja sam, toga se veoma dobro sećam, rekao: iznošenje netačnih stvari za koje cela javnost zna da nisu tačne, nego duhovito izrečene sa određenim političkim ciljevima, nije ni laganje, nije ni iznošenje neistine. Duhovitost, sarkazam i tako dalje. Ja sam vodio politički, propagandni rat protiv gospodina Miloševića od Vens - Ovenovog plana (Vance - Owen Plan) do početka 1998. godine. U tom ratu, s obe strane su izmenjivane najraznovrsnije uvrede, teške optužbe, kvalifikacije, ne lično gospodin Milošević, ali njegova partija, to je sasvim sigurno. Tajna policija je radila na razaranju Srpske radikalne stranke. Odbrambeni mehanizam naše partije, ne samo moj, nego sve moje kolege iz stranke, bilo je korišćenje u propagandne svrhe onih sredstava kojima se vaše gazde na zapadu uveliko služe. Kad bih vam nabrajao šta sve oni izgovaraju u propagandnim kampanjama, počevši od lažnih optužbi da Sadam Husein (Saddam Hussein) ima oružje za masovno uništavanje, kako bi se opravdala agresija, a posle se ispostavilo da uopšte nije bilo takvog oružja. Ja sam od vaših gazda na zapadu učio kako se vodi propagandni rat i tu im još nisam dorastao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moram da skratim ovaj vaš odgovor. Znači vremenski okvir za te vaše neistine bio bi od 1993. godine do 1998. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vremenski okvir u kome je Srpska

radikalna stranka vodila propagandni rat protiv gospodina Miloševića i njegove partije i vlasti koju su oni obavljali, je od polovine 1993. godine do početka 1998. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I osnovne teze, tačnije, osnovni cilj te propagande je bio optuženi Milošević. Je li tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I on i njegova partija, naravno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I kada biste govorili te stvari koje su bile neistinite i kada biste ih objavili, da li biste kasnije nešto od toga ispravili? Da li ste ikad ispravili tako nešto? Da li biste kasnije nešto objavili gde biste rekli: "u to vreme govorio sam nešto što nije bilo istina, ali su svi znali da je neistina, a sada je došlo vreme da se stvari stave na svoje mesto" ili još uvek objavljujete knjige koje sadrže neistine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja se nisam nikada odrekao nijedne svoje javne izjave, ali sam 1998. godine, na primer i kasnijih godina i 2000. godine i posle pada sa vlasti gospodina Miloševića, često u intervjuima koje sam davao raznim televizijama, radio stanicama i novinama, objašnjavao da sam upravo tada vodio propagandni rat protiv gospodina Miloševića i da je to izrečeno bilo u okviru tog rata. Čak u Narodnoj skupštini bivši ministar pravde, Vladan Batić, uradio je ovo šta i vi, prikupio izvode iz mojih ranijih govora protiv gospodina Miloševića i njegove supruge i počeo sa govornice da ih citira, nakon što je vlast promenjena, nakon što se puč desio. Ja sam posle njega izašao na govornicu i na isti način obrazlagao te ranije napade. Ali tada je, dok je gospodin Milošević bio snažan i na vlasti, tada je Vladan Batić bio u mišjoj rupi. A ja sam imao hrabrosti kada je gospodin Milošević imao podršku sa zapada posle Dejtonskog sporazuma (Dayton Accord), da vodim jednu tešku političku borbu i protiv njega i protiv njegove politike.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro, kad pogledamo taj materijal u kojem se sadrže neke od stvari koje ste rekli, imaćemo vaše objašnjenje u vidu. Ima li neki pojedinac o kome ste govorili neistine. Razmislite malo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja vam kažem opet da nisam govorio neistine, nego sam vodio propagandni rat, obavljajući svoju profesionalnu političku dužnost. Govorenje neistine sasvim je nešto drugo. Ako ćete vi da kažete da je američki predsednik Džordž Buš (George Bush) lagao kad je govorio da Irak (Iraq) poseduje sredstva za masovna uništavanja, onda možete da kažete da sam i ja lagao kad sam napadao gospodina Miloševića. Sve dok vi ne smete da kažete da je Džordž Buš lagao ili govorio neistinu, ne smete ni mene na takav način da optužujete. Morate imati, dakle, isti kriterijum prema svima, koji, obavljajući političku funkciju, postupaju na taj način. Usudite pa kažite da je Džordž Buš lagao, a ja ću onda priznati da sam i ja lagao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogu li da vas zamolim da govorite malo tiše. Vrlo je teško skoncentrisati se na vaš odgovor, na suštinu, kada govorite tako glasno kao sada. Vi tvrdite da ste lider jedne demokratske partije. Je li tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam predsednik. Nikada za sebe nisam rekao da sam lider. Ja sam predsednik Srpske radikalne stranke ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... koja je stranka demokratskog karaktera.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. Da li verujete u demokratiju, u moć naroda da donosi odluke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Ja iskreno verujem u demokratiju i pravo naroda da donosi odluke o sopstvenoj sudbini.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kao jedan obrazovan čovek, da li verujete da imate obavezu da svoje obrazovanje i znanje koristite na odgovoran način, uključujući i odgovornost prema svim vašim sugrađanima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam uvek svoje znanje koristio na odgovoran način, pa čak i u ovom sučeljavanju sa vama.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako se to uklapa sa vašom spremnošću da u okviru neke propagande govorite stvari koje su, očigledno, neistinite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kad su neke stvari očigledno neistinite, onda onaj ko ih izgovara ne može da se okvalifikuje kao lažov. A postoji u političkom životu nešto što se zove "političko prepucavanje". To je, dakle, u uzavreloj političkoj atmosferi, razmena udaraca. Nekad su to udarci i ispod pojasa. Ja se nisam ustručavao ni takvih udaraca, ali samo u slučajevima ako je suprotna strana prva prema meni tako postupala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje poslednje pitanje kao uvod u sledeća pitanja je sledeće: Nenad Čanak je jedan od tih ljudi, političar koga vi dobro poznajete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nenad Čanak je ... Šta, nećete da čujete moj odgovor o Nenadu Čanku? Nenad Čanak je jedan od najnemoralnijih ljudi u Srbiji. Ne može uopšte se za njega reći da je političar, jer njegova stranka, redovno, sama na izborima nikad cenzus ne može da pređe. Ali je on plaćenik zapadnih obavestajnih službi, plaćen da vodi antisrpsku podrivačku politiku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U izjavi koju ste da li istražiteljima ovog Tribunala, koja je sada na grafoskopu i koja je na raspolaganju i Pretresnom veću ukoliko je želi, kao i optuženom, hoću da vam postavim jedno pitanje o vašem stavu

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ko je dao tu izjavu?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nenad Čanak.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa vi ste rekli da sam ja dao izjavu haškim istražiteljima. Ja dosad nikad haškim istražiteljima nikakvu izjavu nisam davao, a od kada sam došao u Hag, vaše kolege izbegavaju intervju sa mnom. Ja insistiram, oni beže od mene.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Da vidimo ovu izjavu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Imate li tu izjavu pored sebe? Paragraf 46 na vrhu strane.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo mi se pokazuje na engleskom jeziku, a ja engleski jezik ne znam.

TUŽILAC NAJS: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Biće vam prevedeno.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pročitacu jedan kratki pasus koji se završava zapaženjem o vašem narodu: "Šešelj je postao popularan i moćan zbog toga što je došao do novca. Nikad se nije pridruživao nikakvim koalicijama, što je jedna veoma važna strategija za jednu fašističku partiju. Šešelj je morao da bude mesija da bi ga ljudi sledili. Šešelj je populist i lažov i on uvek ima odgovore. On je ubedljiv i ubeđuje ljude svojim argumentima. Jednom prilikom Vuk Drašković i Šešelj su razgovarali i Drašković je pitao Šešelja: 'Kako možeš toliko da lažeš?' Šešelj je odgovorio: 'U Srbiji ima milion nepismenih ljudi, tako da ne moram da se brinem za svoju političku budućnost'." Kraj citata. Ova poslednja rečenica koja vam se pripisuje, da li je to vaš stav o tome kako se pridobija i zadržava podrška ljudi koji su manje pismeni ili nepismeni?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nenad Čanak i Vuk Drašković su lažovi i izdajnici srpskog naroda i agenti zapadnih obaveštajnih službi i ja tako tretiram i sve njihove izjave. A ovako nešto nikad nisam objavio da u Srbiji ima milion nepismenih i da ne moram zbog toga da brinem o svojoj političkoj budućnosti, kako ovde rekoste. To je njihova laž, njihova izmišljotina. E jeste problem u tome što vi iz haškog Tužilaštva primete zdravo za gotovo sve šta izgovore srpski izdajnici u Srbiji i onda na tome temeljite i vaše lažne optužnice. Temeljite na izjavama Vuka Draškovića, Nenada Čanka. Kad sam tražio da mi se obelodani materijal od strane Tužilaštva o Draškovićevoj Srpskoj gardi, Tužilaštvo je odbilo, a meni ovamo proširuju optužnicu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Odgovorili ste na pitanje. Odgovorili ste na pitanje. Možemo da nastavimo. Dali ste jedan intervju časopisu "Špigl" (Der Spiegel), to je broj 8, 1991. godine.

SUDIJA BONOMI: Da li sam dobro shvatio iz vašeg odgovora da vi odbijate, tačnije da poričete da ste tako nešto rekli?

SVEDOK ŠEŠELJ: Da, poričem i to se ne može naći ni u jednoj mojoj izjavi.

SUDIJA BONOMI: Odgovor nije bio sasvim jasan, jer ste rekli da tako nešto niste objavili nikada. Ali mislim da se ovaj citat odnosi na nešto šta ste usmeno izrekli. Vi, takođe, poričete da ste to i usmeno izjavili?

SVEDOK ŠEŠELJ: Poričem da sam ikada tako nešto izjavio i tvrdim da su i Nenad Čanak i Vuk Drašković apsolutni lažovi i strani agenti.

SUDIJA BONOMI: Već sam objasnio, gospodine Šešelji, da meni mnogo više znači da samo odgovorite na pitanje. Ako ne odgovorite na neko pitanje, to stvara zabunu, bar u mojoj svesti. Možda ja nemam dovoljno intelektualnih kapaciteta da obradim vaše odgovore na taj način na koji ih vi dajete, tako da mi, molim vas, pomognete tako što ćete jednostavno da odgovorite na pitanje koje vam je postavljeno.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja, gospodine Bonomi, odgovaram prilično jednostavno, ali želim da odgovor bude kompletan, jer ovakav proces ne može biti kviz gde se odgovara sa da ili ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dokument koji se upravo deli sastoji se iz nekoliko delova. Mislim da ću morati da poslužitelju govorim šta treba da stavlja na grafoskop, jedno po jedno, ako mi ga bude vratio na trenutak. U redu je. Znači, prvi je jedan napis iz nemačkog časopisa "Špigl" iz 1991. godine, znači iz perida pre bilo kakve kampanje protiv ovog optuženog. U ovom pasusu na pitanje: "Šta biste vi uradili

kad biste bili predsednik Srbije? Ja bih mobilisao sve Srbe, amputirao Hrvatsku u jednom kratkom ratu, a onda bih informosao međunarodnu zajednicu o novim srpskim granicama. Koje bi to bile grance?. Osim pokrajine Vojvodine i Kosova, Republika Bosna i Hercegovina, Republika Makedonija i Republika Crna Gora treba da budu pripojene Srbiji, zajedno sa teritorijama u Hrvatskoj koje su naseljene Srbima, s tim da granica bude linija Karlobag - Karlovac - Virovitica". Da li je to vaš stav i stav vaše partije? Tačnije, da li je to bio vaš stav u to vreme? Da li je to još uvek stav vaše partije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je stav Srpske radikalne stranke izrečen pre rata, izrečen još u julu mesecu, dakle pre nego što je armija uopšte ušla u ratna dejstva, a ja bih zaista da sam bio na vlasti, ali, na žalost, nisam bio, amputirao Hrvatsku i sprečio svaki rat. Na žalost, mi smo imali takvo vojno i državno rukovodstvo koje nije bilo tome doraslo, što je omogućilo mešanje stranih sila i na kraju gubitak rata.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vrat ćemo se kasnije detaljnije na Veliku Srbiju. Ali ovde se vidi platforma vaše partije i da se ona i dalje zalaže za liniju Karlobag - Karlovac - Virovitica, koja je malo bolje definisana u vašem svedočenju, gde kažete da je to zapravo Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica, je li tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica. To je zapadna srpska etnička granica koja treba da postane i srpska državna granica i sigurno će jednog dana postati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Nadovezaću se na nešto šta je rekao sudija Bonomi, šta je njega brinulo i na šta ćemo kasnije da se vratimo ako budemo imali vremena. Da li je izbor te linije vezan za jezik, na neki način?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vezan je za naciju, samim tim i za jezik. Razlika između Srba i Hrvata je jezičke prirode. Svi štokavci su Srbi, bez obzira da li su pravoslavci, katolici ili muslimani. Svi čakavci su Hrvati, a kajkavci u Hrvatskoj nekad su bili Slovenci ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se na trenutak. Napravite pauzu.

Vi govorite oslanjajući se na neko znanje koje nije svima dostupno, zbog toga što nismo o tome detaljno govorili pred ovim Pretresnim većem. U rejonu bivše Jugoslavije kojim se mi bavimo, postoji jedan sistem dijalekata koji se mogu podeliti na tri, štokavski, čakavski koji se govore u zapadnoj Istri i možda šire i kajkavski u kraju severno od Zagreba ili okolini i ti dijalekti leže u osnovi te linije demarkacije koju ste vi odabrali i koja leži u osnovi vaših tvrdnji.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije tačno. Jedan od najvećih srpskih lingvista svih vremena, katolik iz Dubrovnika, Milan Rešetar, krajem XIX veka i početkom XX veka naučno je dokazao da su štokavski, čakavski i kajkavski tri različita jezika, a kad se govori o dijalektima unutar srpskog jezika, onda postoje: staroštokavski, kojim se govori u Makedoniji, srednje štokavski, odnosno prizrensko-timočki i novoštokavski, kojim se govori u centralnoj, zapadnoj ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se na trenutak. Ući ćemo detaljnije u to ako je to relevantno i ako budemo imali vremena. Morate da shvatite da ako budete iznosili veštačenje ove vrste, ekspertizu, ovom brzinom, to će da bude veoma teško da se sakrije. Ja hoću samo da utvrdimo u ovoj početnoj fazi, da li je ta linija zaista zasnovana na dijalektima.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ta linija je zasnovana na jezicima, otprilike. Čak ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Čakavski jezik je skoro nestao, kajkavski se i dalje govori u ove tri županije koje su izvorno bile u hrvatskoj banovini pre sloma Austrije (Austro-Hungary). To su Zagrebačka, Križevačka i Varaždinska ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, rekao sam vam, možda ćemo da se vratimo na to ako budemo imali vremena i ukoliko Pretresno veće nalazi da je to interesantna tema. A ova knjiga može da nam služi kao neka vrsta vodiča. To je dokazni predmet 336. Cela knjiga se sastoji iz karti, ali ta knjiga može da vam posluži kao vodič,

za početak, a kasnije ćemo da vidimo da li ćemo da imamo vremena da to objašnjavamo detaljnije. Sada da pogledamo nešto drugo. To je dokument od 6. decembra 1990. godine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, molim vas.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs ponavlja jednu svoju uobičajenu praksu. Nije gospodin Šešelj počeo da govori o čakavskom, kajkavskom i štokavskom dijalektu. Gospodin Najs je izneo i pomenuo kajkavski, štokavski i čakavski dijalekt, iznoseći neke tvrdnje, očigledno ne znajući o čemu govori, a onda neda svedoku da odgovori na pitanje koje je postavio. On je postavio stručna pitanja, lingvistička, a ne gospodin Šešelj, a onda neda gospodini Šešelju da stručno odgovori na to. Neka pazi šta pita.

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospodine Najs, imajte to u vidu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, naravno. Shvatam da je to pitanje koje zanima bar jednog od članova ovog Pretresnog veća. Znamo da je ova linija zasnovana na dijalektima i mi smo izneli neke opšte pojmove u tom smislu. Sada da pogledamo sledeći dokument. Ovo je jedan intervju s vama od 6. decembra 1990. godine. Ovo je nešto šta ste vi rekli tada: "Što se tiče Hrvatske, mi, srpski četnici, stalno govorimo novom ustaškom vođi Franji Tuđmanu i novim ustaškim vlastima u Hrvatskoj da se na poigravaju sa srpskim narodom koji živi na teritoriji sadašnje improvizovane hrvatske državne zajednice. To je srpska teritorija gde živi srpski narod i mi nikada nećemo dozvoliti da ona bude odvojena od svoje matice". Pre svaga, pogledajte srpski tekst. Da li ste to zaista rekli?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, to sam rekao i to ponavljam i danas. Možda mi nećemo tako brzo uspeti da zaokružimo te etničke srpske granice na liniji Karlobag - Ogulin - Karlovac - Virovitica, ali Srpska radikalna stranka i srpski narod u celini nikada neće odustati

od oslobađanja Republike Srpske Krajine od hrvatske okupacije i to ostaje sveti amanet svim časnim Srbima. Ta okupacija Republike Srpske Krajine mora jednom prestati. Pokušaćemo mirnim putem, insistiraćemo na mirnom putu, ali ako i onaj drugi bude neophodan, nećemo ga izbegavati.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo samo šta ste rekli 1990. godine. I to je primer onoga šta je tada imalo publicitet. Zbog toga me to i zanima. Šta je 1990. godine značilo biti ustaša? Da li je svaki Hrvat bio ustaša ako se nije slagao da se smatra Srbinom? Da li su to bili samo oni koji su aktivno podržavali Tuđmanovu partiju? Šta je značilo ustaša, reč koju tako redovno koristite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ustaša je hrvatski klerofašista. Hrvati su u svojoj prošlosti imali veoma jak fašistički pokret, klerikalnog karaktera, to je ustaški pokret, koji je u Drugom svetskom ratu izvršio genocid nad srpskim narodom, a taj ustaški pokret je obnovio Franjo Tuđman u novijem vremenu. Ustaše su, dakle, hrvatski klero-fašisti. Jer fašizam u Hrvatskoj imao je jako uporište u katoličkoj crkvi i visoki katolički velikodostojnici su lično učestvovali u pokolju srpskog naroda, čak i jedan od najjačih koljača iz Jasenovca bio je rimokatolički sveštenik, Majstorović Filipović ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mogu li da vas prekinem u toj digresiji o istoriji? Pokušajte da nam odgovorite na ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja vam odgovaram na pitanje šta znače ... Šta znači reč "ustaša" u mojoj terminologiji i u terminologiji Srpske radikalne stranke. To znači.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Najs sada ima drugo pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako biste sreli, u vreme kada ste dali ovaj intervju, neku osobu u kraju koji je sad Hrvatska, ali istočno od Karlobaga, između te linije i bosanske granice i ako bi ta osoba sebe jednostavno nazvala "Hrvatom", da li bi i ona bila ustaša samo iz tog razloga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Onda želim to da shvatim. Želim da znam sledeće: znamo, znači, koga imate u vidu kada koristite taj termin. Mi, recimo, odemo u takvo selo ili takav grad. Koga biste u tom gradu nazvali ustašom? Molim vas da nam to kažete.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Onoga ko se eksponira sa pozicija ustaške ideologije. Ko prihvata tu ustašku ideologiju, on je ustaša. Jer ustaša to je ideološki termin. Kao nacista u Nemačkoj (Germany). Kao fašista u Italiji (Italy).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na primer, kada dođemo, a doći ćemo do Vukovara i do stanovništva Vukovara, ono šta im se desilo, da li je to zavisilo od toga da li su oni bili po vašem viđenju ustaše ili ne i ako je zavisilo, na koji način ste vi utvrđivali ko je ustaša, a ko nije? Molim vas, recite nam?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ustaša je u Vukovaru bilo i ustaše su u toku rata u Vukovaru ubijale srpske civile, ali to ne znači da su svi Hrvati u Vukovaru bili ustaše i to nikad nisam tako rekao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo trenutak, molim vas. Dok čekamo da ovaj dokument dođe do vas, recite, kad ste govorili o svom naučnom radu, a i, generalno govoreći, o snazi propagande, da li razumete kakav je značaj propagande u zločinima koji su se dogodili tokom rata?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Propaganda koja ima zločinački karakter je izričita u tome, a ja nikada nisam propagirao zločine. Nikada, ni u jednoj prilici. A vi ne možete reći da moja ideologija velikosrpstva, sama po sebi izaziva zločine. To je apsolutno neodrživa teza.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li shvatate važnost etiketiranja neprijatelja na način na koji će postati objekt mržnje i dehumanizacije? Da li shvatate taj proces?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi opet pogrešno postavljate stvari. Šta znači nekoga učiniti objektom mržnje? Prvo, oni koji su u hrvatskoj vlasti u Tuđmanovom režimu sebe učinili objektom srpske mržnje, to

su postigli svojim konkretnim antisrpskim potezima i svojim obnavljanjem otvorene ustaške ideologije. A ja sam izricao oštru javnu kritiku takvog ponašanja i davao kvalifikacije, jer ako Franjo Tuđman sam javno više puta kaže da je Nezavisna Država Hrvatska iz Drugog svetskog rata "izraz povijesnih težnji hrvatskog naroda", onda je on sam sebe deklarirao kao ustašu. Nisam ga ja deklarirao. Ja ga onda posle takve izjave uporno i napadam kao ustašu ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se ovde. Vi niste zapravo odgovorili na moje pitanje. Moje pitanje je bilo principijelnog karaktera i čini mi se, od velike važnosti za ovaj Predmet. Međutim, u svetlu vašeg odgovora, ja ću da vam postavim drugo pitanje o propagandi, a onda ću da se vratim na moje prvo pitanje. Da li vam je poznato koliko je važno prilikom korišćenja propagande u ratu, da se drugoj strani pripisuju vlastite zle namere. Dakle reći – druga strana se spema da nas pobije, kako bi vaša strana mogla da se stimuliše da ode i ubije drugu stranu? Da li vam je poznat značaj tog osnovnog alata propagande?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi tu imputirate, jer ste pristrasni. Vi pokušavate skinuti krivicu sa Hrvata, a pripisati je Srbima. Sve ono šta se u ovom ratu i pre rata desilo, uvek je redovno inicirano sa srpske strane ... Sa hrvatske strane, a svaki srpski potez bio je reakcija na ono šta su već Hrvati učinili. A vi pokušavate te stvari izokrenuto postaviti. U tome je problem. Vi mene ne možete na taj način voditi kroz vaš logički sklop, jer ja nisam ovca da me tako vodite. Ali ja ću na sva vaša pitanja odgovoriti, ali kad ja želim da odgovorim, vi me prekidate, jer niste zadovoljni odgovorom. Vi biste hteli da ja svojim odgovorima potvrđujem ono šta vi iznosite. To će teško ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Šešelji. Gospodine Najsi, izvolite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dve stvari, generalno, o temi propagande. Ali prvo da vam postavim jedno pitanje, pre nego što pogledamo jedan video insert. Tokom vašeg odnosa sa ovim optuženim koji je, tokom godina, imao svoje dobre i loše faze, da li je on ikad pokušao

da vas obuzda u korišćenju terminologije koju ste koristili?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Kako vi to mislite obuzda? Jesam li ja konj pa da mi on uzde stavlja preko glave? Šta vam znači to “obuzdavati”?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Mislim da ovo pitanje može lako da se shvati. Da li je on rekao, napisao ili učinio bilo šta, kako bi vas sprečio da govorite ili pišete one stvari koje ste govorili ili pisali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Hapsio me je nekoliko puta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je svrha toga bila da se vi zaustavite u govorenju onih stvari koje ste govorili o drugim nacionalnim grupama ili je svrha bila nešto drugo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svrha je bila da za izvesno vreme budem udaljen iz političkog života, ali svako to hapšenje redovno je nailazilo na podršku prozapadnih partija u Srbiji.

TUŽILAC NAJS: Da pogledamo sada jedan video snimak. Mislim da je to snimljeno 21. aprila 1991. godine u Jagodnjaku. Molim tehničku ekipu da pokaže insert. To je na našem sistemu “senkšn” (Sanction).

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: Hrvati, što se nas tiče, mogu da izađu iz Jugoslavije kad im je volja, kad god poželeva. Samo im otvoreno stavljamo do znanja da ni pedalj srpske teritorije neće izneti. Nijedan komadić zemlje na kojoj se nalaze srpska sela, porušene crkve, srpske jame, klanice, srpski logori, srpski Jasenovci. Jer ako bismo to dozvolili, bili bismo nedostojni svojih slavni predaka i morali bismo da se stidimo pred svojim potomcima. Mogu Hrvati da stvaraju svoju novu državu, ali samo isključivo zapadno od linije Karlobag – Ogulin - Karlovac - Virovitica. Sve što je istočno od te linije, srpsko je.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala, to je dosta. Da li se sećate tog govora i sličnih govora?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja se sam sebi divim kako sam sve ovo pametno izrekao pre 15 godina. I danas stojim iza ovoga. A da sam bio na vlasti, oni ne bi mogli da otcepe ništa šta je srpsko. Kad bi želeli da se otcepe, mogli bi otcepiti samo Zagrebačku, Varaždinsku i Križevačku županiju. Ostalo ne bi mogli. Na žalost, nisam bio na vlasti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bez obzira na to kako je tekla istorija, u vreme dok ste vi davali ovakve izjave, Republike Hrvatska unutar Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije postojala je, kao jedinica, mnogo godina, zar ne? Možda se vama ta činjenica ne sviđa, ali je ta jedinica mnogo godina postojala.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Je l' to pitanje?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa niste ga u formi pitanja postavili. Postojala je hrvatska federalna jedinica od završetka rata do 1991. godine, ali ta federalna jedinica koja se nazivala "Hrvatskom", bila je federalna jedinica hrvatskog naroda i Srba koji žive u Hrvatskoj i, po svim ustavnim tekstovima, do Tuđmana, Srbi su u njoj bili konstitutivni narod, što znači da se njen ustavni status nije mogao menjati bez srpske saglasnosti. I ja sam tu i upozoravao, to je pre rata, to je pre borbe u Borovu Selu. To je april 1991. godine. Ja upozoravam da Hrvatska ne može ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelji, gospodine Šešelji, moje pitanje koje proizlazi iz prethodnih pitanja je sledeće: nakon što ste dali takve izjave u vezi sa teritorijom jedne federalne jedinice o kojoj ste maločas, takođe, govorili, znači da pozivate na rat i krvoproliće, jer jedini način na koji tako dramatično može da se promeni oblik jedne teritorijalne jedinice, koju drugi smatraju odgovarajućim odra-

zom svog nacionalnog identiteta, jeste putem rata, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Apsolutno niste u pravu i opet izokrećete istinu. Tuđman i njegova vlast sve su otvorenije pokazivali nameru da otcepe Hrvatsku od Jugoslavije. Moj govor je bio reakcija na njihove namere i upozorenje: “ne možete da otcepите Hrvatsku u granicama njene federalne jedinice današnje. Ako se otcepljujete, možete da otcepите samo onaj deo teritorije koji je nesporno hrvatski.” A u jugoslovenskom pravnom sistemu, pravo otcepljenja federalnih jedinica nikad nije postojalo. Ustavom je bilo zabranjeno.

SUDIJA BONOMI: Ja u potpunosti shvatam ovo šta vi govorite. No, ako mi dozvolite da kažem, vi, zapravo, niste odgovorili na pitanje. Niko nije ovde sugerisao, odnosno barem ja mislim da gospodin Najs nije sugerisao da je sasvim razumno da se na hrvatske ambicije odgovori iznevši vaš stav da je secesija neustavna, protivzakonita, da ne treba da se dogodi i da tome treba da se odupre. Ovde se radi, ne toliko o ideji u osnovi tog pitanja, nego o tonu na koji je to pitanje izneto, po mom mišljenju.

SVEDOK ŠEŠELJ: Moj ton, gospodine Bonomi, odgovara mom temperamentu i ja se nikome neću prilagođavati u tom pogledu. Moje su reči bile precizne, jasne, izoštrene i tačno uperene u određenom pravcu. “Ako želite da se otcepите, ne možete bez rata”. I to je svakom bilo jasno. Moglo je otcepljenje Slovenije bez rata. Ja sam napao JNA što je uopšte intervenisala u Sloveniji, jer nije bilo spornih područja. Otcepljenje Hrvatske nije moglo bez rata. Otcepljenje Bosne i Hercegovine nije moglo bez rata. Otcepljenje Makedonije moglo je bez rata i provedeno je bez rata. Ali otcepljenje Bosne i Hercegovine i otcepljenje Hrvatske jednostavno bez rata nije moglo i oni koji su radili na otcepljenju, znali su da ne može bez rata i za rat su se odmah spremali. Nekoliko meseci pre toga, vojna obaveštajna služba je prikazala televizijske snimke hrvatskog ilegalnog naoružavanja. To je bilo u januaru 1991. godine, tri meseca ranije. Dakle, bilo je jasno šta hrvatsko rukovodstvo sprema. Odgovor na to morao je biti oštar. Moj odgovor nije bio odgovor vlasti iz Srbije. Moj odgovor je bio odgovor

opozicionog političara iz Srbije. I to opozicionog političara čija partija u to vreme nije bila još ni parlamentarna. U aprilu 1991. godine mi uopšte nismo bili u Parlamentu. Prvo poslaničko mesto osvojili smo u junu te godine.

SUDIJA BONOMI: Vidite, vi odgovarate konstruktivnim argumentima koji potkrepljuju stav koji ste vi zauzeli. Ali morate da imate na umu, mislim da je situacija u Srbiji ista kao i u zapadnoevropskim zemljama, da ljudi često čuju ili pročitaju samo naslove. One najistaknutije delove stvari koje su rečene i ton u kom su te stvari rečene, je nešto što može da izazove zabrinutost.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možemo li da pogledamo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li je ovo pogodan trenutak? Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni sude, zamoljen sam da nešto kažem o dokaznim predmetima. Stvari koje sam do sada iznosio svedoku, a koje se odnose na ono šta je on rekao i šta je prihvatio da je rekao i dao objašnjenje, šta je i zašto je rekao odgovarajući na moja pitanja, mislim da s tim u vezi nije nužno predočiti te dokumente, budući da je sve to u transkriptu i ako neko želi, možemo to da uvrstimo u spis kao dokument. Video snimak je različitog karaktera zato što pokazuje ponašanje i zato tražim da se video snimak svedoka uvrsti u spis. Stvari će se promeniti kada pređemo na neke druge teme o kojima je govorio ovaj svedok, a koje su nešto uže vezane za činjenice u optužnici. Prema tome, zasada ove stvari ne treba da se uvrste u spis. Možda ćemo gospođa Diklić (Diklich), predstavnik Sekretarijata i ja posle radnog vremena to da pogledamo i vidimo kako to možemo brzo da rešimo. A sada molim vas sledeći dokument, koji dolazi van redosleda ili ne ... To je, u stvari, 6. decembar 1990. godine.

prevodioci: Molimo da prevodoci dobiju broj tabulatora dokumenta.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Izvinjavam se ako nisam do sada davao brojeve tabulatora. To je tabulator 13. Zaboravio sam da vi to imate u tabuliranim bajnderima. Pogledajte stranicu koja je obeležena gospodine Šešelj. To je vaša izjava od 6. decembra 1990. godine, a na engleskom je taj pasus obeležen na strani 9 od 23, a na srpskom je to na strani 11, negde pri dnu strane 9 na engleskom, piše: "Hrvati ne treba da se boje srpske odmazde. Ali Hrvate treba kazniti. Treba ih kazniti na način na koji se u civilizovanom svetu narodi i države kažnjavaju na civilizovan način, zbog zločina koje su njihovi režimi počinili tokom rata, a to je gubitak teritorija". Dakle, vidite, vaša retorika u to vreme, 1990. godine, počivala je na tome da Hrvati treba da izgube teritoriju. Zašto to kažete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja vas prvo podsećam na jednu izjavu velikog francuskog kardinala Rišeljea (Richelieu), koji je rekao: "Dajte mi samo jednu rečenicu iz bilo kog teksta, ja ću naći dovoljno argumenata da autor bude osuđen na smrt". Vi iz celog pasusa izdvojate upravo samo jednu rečenicu. Ali odgovor se sadržuje u prethodnom delu pasusa. Ja kažem: "Nisu ni svi Nemci, reč je o hrvatskim zločinima u Drugom svetskom ratu", pa mene voditeljka emisije na televiziji, to je moje predstavljanje kao predsedničkog kandidata u kampanji 1990. godine, pita: "Pa nije valjda celi srpski narod kriv?". Ja odgovaram: "Znate, nisu ni svi Nemci bili za Hitlera (Adolf Hitler) i naciste. Bilo je Nemaca koji su stradali u Hitlerovim logorima, koji su ubijani, koji su morali da beže u emigraciju. Ali bila ih je velika manjina, a nemački narod je kažnjen za Hitlerove zločine u Drugom svetskom ratu, bez obzira što svi Nemci nisu bili nacisti. Kako je nemački narod kažnjen? Bila je većina Nemaca za nacistički režim i Nemci su primereno kažnjeni, jer je Nemačka, kao država, izgubila ogromne teritorije, istočnu Prusku (Prussia), Šlesku (Silesia)", ovde je graška u tekstu "Švedsku" (Sweden), izgubila je Šleziju "i mnoge druge teritorije. Zatim, podeljena je, voljom sila pobednica, na tri manje države, Istočnu (GDR, German Democratic Republic) i Zapadnu Nemačku

(FRG, Federal Republic of Germany) i Austriju (Austria). Trebalo je da prođe gotovo pola veka da se steknu uslovi za ponovono ujedinjenje Istočne i Zapadne Nemačke. A pitanje je kad će i njen treći konstitutivni deo, Austrija, moći da se ujedini sa Nemačkom celinom. Nemci su, zatim, morali da plaćaju izvesne reparacije, Nemci su bili pod tutorstvom velikih sila, a za razliku ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, mi smo vam, naravno, dali ceo članak ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... a vi hoćete samo jednu rečenicu iz pasusa ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, ovaj put ću izuzetno da dozvolim dugačak odgovor, zato jer ono šta ste vi naveli je u skladu sa vašom teorijom, teorijom Tužilaštva i veoma je ozbiljna stvar da vi imate dokaz da ovaj svedok govori o gubitku teritorija Hrvatske. Prema tome, dajte mu da iznese ono objašnjenje koje želi. Izvolite, gospodine Šešelj.

SVEDOK ŠEŠELJ: Dalje u tekstu stoji: "Nemci su bili pod tutorstvom velikih sila, a za razliku od nemačkog slučaja, mada su Hrvati proporcionalno svojoj brojnosti, mnogo teže ratne zločine počinili, hrvatski narod i ta improvizovana hrvatska država kao da su za to nagrađeni: u svoj sastav dobili su teritorije koje nikada kroz istoriju nisu bile hrvatske. Kao, recimo, jedan Dubrovnik, koji je tradicionalno srpski grad i u kome su vekovima živeli Srbi katolici. Mi smatramo da to pitanje odgovornosti hrvatskog naroga treba da se obnovi. Razume se, mi nemamo nameru da se Hrvatima svetimo na taj način što bismo uzvraćali 'oko za oko, zub za zub'. Za svaku srpsku glavu da skidamo hrvatsku glavu. Ne. Mi Srbi smo tradicionalno viteški narod i ruke našeg naroda nisu nikad bile umazane krvlju nevinih civila žena, dece, staraca. Mi Srbi smo ratnici na bojnopolju i kad pobedimo protivnika, mi ga više dalje ne mrcvarimo, niti se na njemu iživljavamo. Mi se viteški odnosimo i prema samom protivniku. Zato hrvatski narod ne treba da strepi od neke srpske osvete tog tipa, tog karaktera. Mi to

nećemo da činimo. Mi ćemo ostati viteški dostojanstveni narod i u svojoj budućnosti. Ali Hrvati moraju da budu kažnjeni. Treba da budu kažnjeni na onaj način na koji se inače u civilizovanom svetu kažnjavaju narodi i države za zločine koje počine u ratnim uslovima njihovi režimi, a to je gubitak teritorije". To je moj stav. I celovit stav.

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne. Dobro. U redu. A sad nam, molim vas, dajte vaše objašnjenje svega toga u sažetom obliku.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa ja ovde raspravljam jednu istorijsku temu. Hrvatska je posle Drugog svetskog rata nagrađena. Dobila je mnoge talijanske teritorije: celu Istru, Zadar i zadarsko primorje. Isterali su 300.000 Italijana odatle, umesto da snose izvesne konsekvence za ustaške zločine. Milion Srba su hrvatske ustaše ubile. Nikada reparacije nisu plaćene. Zločini su prikrivani. I ovo je 1992. godine, van bilo kakvog ratnog konteksta. Ovo je moj stav po tom pitanju.

SUDIJA BONOMI: Tu imamo dve stvari. Prvo, to da je hrvatska država, prema vašim rečima, nepravedno nagrađena time što je dobila dodatne teritorije nakon rata. Međutim, to nije ono šta vi kažete u ovom delu na koji je Tužilaštvo skrenulo pažnju. Ono šta vi ovde kažete je to da Hrvate treba kazniti: "Treba ih kazniti na način na koji se u civilizovanom svetu narodi i države kažnjavaju za zločine ..." Ja nisam shvatio vaše argumente u vezi sa onim šta se dogodilo sa Nemačkom. Vi ste to prezentirali kao da se radi o planu da se Nemačka podeli na dva ili tri dela. Ali vi dobro znate da je to bila posledica istorijskog razvoja. Međutim, vi ovde govorite da oni treba da budu kažnjeni tako što će da izgube teritorije. Da li to znači da ste vi apelovali na Vladu da pokuša da zauzme teritorije od Hrvatske ili da ljudi pokušaju da zauzmu teritorije od Hrvatske? Šta ste vi tada tačno imali na umu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja ovde uopšte ne apelujem na Vladu. Ja ovde iznosim svoj lični stav i smatram ako je Nemačka kažnjena, a planski je kažnjena i nije tačno ovo šta vi kažete. Saveznici su planirali podelu

Nemačke pre nego što je rat završen i planski je ustanovljena podela Nemačke na tri dela i Berlina (Berlin) na tri dela. To su saveznici planirali pre nego što je rat završen i tri okupacione zone. Nemačka je izgubila velike teritorije. Izgubila je istočnu Šleziju, istočnu Prusku i plaćala je reparacije. Nije sve, ali je prilično plaćala. A Srbima koji su stradali od ustaške ruke, nikada ratna šteta nije nadoknađena i Hrvati su nagrađeni, dobili mnogo više teritorija nego što su etnički mogli da imaju. A moj je stav da su trebali biti kažnjeni gubitkom teritorija. Čak mislim da je bila velika nepravda uopšte uspostavljanje hrvatske federalne jedinice. Ali to je moj lični stav. Kakve to veze ima da gospodinom Miloševićem? Ja sam izašao iz Miloševićevog zatvora i pojavio se na televiziji. Dva, tri dana pre toga sam izašao iz Miloševićevog zatvora i ovaj stav izneo.

SUDIJA BONOMI: Ovu ste izjavu dali koliko ... 48 godina nakon događaja o kojima govorite? 48 godina ...

SVEDOK ŠEŠELJ: Ove stvari bih rekao 1.000 godina nakon događaja o kome govorim ...

SUDIJA BONOMI: Dobro, ali šta ste vi tada imali na umu? Da ste bili tada na vlasti, kada ste davali tu izjavu, šta biste vi tada imali na umu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Prvo u to vreme kada sam dao tu izjavu, moja partija je bila van zakona. Vlast gospodina Miloševića je odbila registraciju moje partije.

SUDIJA BONOMI: Zašto jednostavno ne odgovorite na moje pitanje? Da ste tada bili na vlasti, šta biste učinili?

SVEDOK ŠEŠELJ: ... ovo je moj tuk na utuk ...

SUDIJA BONOMI: Onda zaboravite na to. Ako ne možete da odgovorite na pitanje, onda nemojte uopšte da odgovarate.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja mogu odgovoriti na pitanje, ali ne mogu da mi vi sugerišete odgovor. Tuđman je već uveliko na vlasti u Hrvatskoj. Tuđman je na vlast došao u maju mesecu te godine, šest meseci ranije. Ovo je tuk na utuk na ono šta se već dešavalo u Hrvatskoj.

SUDIJA BONOMI: Da. Moje jednostavno pitanje glasi: da ste bili na vlasti u to vreme u Srbiji, šta biste predložili?

SVEDOK ŠEŠELJ: Prvo, ovo nije pitanje vlasti u Srbiji. Ovde je potrebno biti na vlasti u Jugoslaviji. Ja sam te godine objavio u listu "Pogledi" iz Kragujevca svoju viziju preuređenja Jugoslavije. Tražio sam ukidanje svih federalnih jedinica i podelu Jugoslavije na 30 okruga ...

SUDIJA BONOMI: Dozvolite mi da objasnim. Možda sam ja pogrešio, ali sam shvatio da je ovo rečeno dok ste vi bili predsednički kandidat. Da li ste se tada kandidovali za mesto predsednika Jugoslavije? Ja sam mislio da ste se kandidovali za mesto predsednika Srbije, ali možda grešim.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam se kandidovao za mesto predsednika Srbije, ali iznosim političke stavove o svim zbivanjima u Jugoslaviji ...

SUDIJA BONOMI: Znači to je kontekst u kom vam ja postavljam pitanje: da ste vi pobedili na izborima i došli na vlast, šta biste vi učinili da se nadovežete na vašu izjavu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Sa funkcije predsednika Srbije ne bih mogao ništa da učinim. Ali ja iznosim svoj stav po sasvim konkretnom pitanju. A vi hoćete da mi sugerišete da je sve ovo šta kažem u obimnoj emisiji, samo moj predsednički program. Ne, ja naglašavam na početku intervjua da iznosim program svoje stranke u celosti, a ne samo usko vezani program za predsedničku funkciju. Jer, po ustavu, ingerencije predsednika republike su male, da on sam po sebi ne može ništa da uradi. Gospodin Milošević na osnovu funkcije predsednika republike, skoro nikakvu vlast nije imao. On je imao veliki politički uticaj na

osnovu činjenice da je njegova partija bila najveća u Parlamentu i formirala Vladu. Pogledajte Ustav Srbije pa ćete videti da tu nikakvih ingerencija nema. Iz te funkcije se ne može ništa uraditi.

SUDIJA BONOMI: Izvinjavam se, gospodin Najš. Nisam nameravao da uzmem toliko vremena.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim da se ovo uvrsti u spis u celini, zato što svedok želi da se tome da i kontekst. Neću više da postavljam pitanja o tom dokumentu. A sada nešto šta ste rekli 18. jula 1991. godine, za prevodioce, to je tabulator 12 ...

SUDIJA ROBINSON: Sudija Kvon (Kwon) predlaže da se prvo pozabavimo dokaznim predmetima.

TUŽILAC NAJS: Da. U redu. Onda samo moram da pogledam da vidim koje smo predmete želeli da uvrstimo u spis. Mislim da je, zasa-da, verovatno samo video snimak od 21. aprila 1991. godine.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To se uvrštava u spis.

sekretar: To će da bude dokazni predmet 873.

TUŽILAC NAJS: A onda molim da ovaj dokument bude sledeći.

sekretar: Intervju o kome se maločas govorilo će da nosi broj 874.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. A sada ...

SUDIJA ROBINSON: To je, znači, ceo taj intervju?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, budući da je osporavan kontekst, mislim da je najbolje da se taj ceo intervju uvrsti u spis. A sada hajde da pogledamo tabulator 12. To je intervju od 18. jula 1991. godine. Dakle, sada smo u 1991. godini. Pogledajte, molim vas, ono šta sam

označio. To je strana 5 u srpskom tekstu, a strana 4 na engleskom i pre nego što pogledamo taj pasus, sledeće. Entuzijizam kojim je puštena Slovenija, odražavao je činjenicu da je Slovenija bila potencijalna jednojezična i jednonacionalna država, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Slovenci su bili poseban narod, imali su poseban jezik i živeli su na svojoj etničkoj kompaktnoj teritoriji, uz vrlo malo izuzetaka.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A Srbi, naravno, žive na svim drugim teritorijama, u zavisnosti kako se to definiše, ali dakle, oni žive na svim drugim teritorijama i onda vidimo pri dnu četvrte strane na engleskom sledeći vaš citat: "Nije definitivno sila, ali za vas, Slovence, predstavlja vrlo, vrlo ozbiljnu, nenadmašnu silu. Vidite, dok su Srbi dobre volje, idite. Posle nećete moći. Posle ćemo od Jugoslavije da stvorimo 'Srboslaviju'. A onda od otcepljenja nema ništa". Dakle, ako mislite da ova vaša izjava treba da se protumači kroz kontekst ili nešto drugo molim vas da nam na to ukažete. Ali ono u vezi s čim bih želeo da mi pomognete je sledeće: kako mislite da su obećanje da će gotovo čitav ostatak Jugoslavije da se pretvori u 'Srboslaviju', shvatili vaši slušaoci i čitaoci?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Moji slušaoci i čitaoci su bili Slovenci. Ovo je intervju slovenačkoj televiziji i ja, za razliku od svih zvaničnih faktora Srbije i Jugoslavije, podržavam slovenački separatizam. U jednom trenutku je izgledalo da se Slovenci kolebaju oko otcepljenja. Ja ih podržavam. Ja idem u njihovom pravcu i čak se onako inatim sa njima. A odgovor na osnovno pitanje možete naći u jednom kratkom prethodnom pasusu: "Hrvatska se ne može otcepiti tako lako, zapravo ne toliko lako kao Slovenija. I Slovenci su najveću grešku napravili ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, meni se čini ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Odgovor je sadržan u samom tekstu u prethodnom pasusu, koji je kratak. Svega pet redova, šest redova. Zašto ste tako nestrpljivi. Vi želite da, pabirčeći male odlomke iz mojih tekstova, gradite svoju viziju. Ne može, gospodine Naj's. Tekst je

celovit, a ja vam na samo jedan kratki pasus skrećem pažnju, ako dozvolite da pročitam, gospodine Robinson? To je dva, tri reda gore ranije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA ROBINSON: Gde je taj pasus koji on želi da pročita?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na sredini strane.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, na sredini strane, ima šest redova svega.

SUDIJA ROBINSON: Da.

SVEDOK ŠEŠELJ: "Hrvatska se ne može otcepiti tako lako, zapravo ne toliko lako kao Slovenija. I Slovenci su najveću grešku napravili što su dozvolili da budu sredstvo u hrvatskim rukama. Hrvati neprekidno sputavaju Slovence, pokušavajući da svoju situaciju predstave identično sa slovenačkom. A to nije isto, jer ono šta sputava Hrvatsku, ne sputava Sloveniju. Vi imate šansu da se otcepite. Hrvati nemaju. Bar ne u sadašnjim granicama". Zašto ja sve ovo govorim? Zato što Hrvati šalju JNA u Sloveniju, Stipe Mesić i Ante Marković. Zato što Hrvati najviše sprečavaju otcepljenje Slovenije. Oni žele da vežu hrvatski i slovenački slučaj u paket, da idu zajedno, jer misle ići će lakše. Ja podržavam Slovence da se otcepe i skrećem pažnju da se ne vezuju za Hrvatsku. Vi Slovenci možete slobodno, idite odmah. A Hrvatska ne može, jer živi veliki procenat Srba na njenoj teritoriji. To je suština. I treba opet da pogledate celi intervju. Ja u celom intervjuu podržavam ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj. Gospodine Šešelj, moram iskreno da kažem da ne razumem na koji način to objašnjava ovu vašu dalju izjavu: "jer kasnije ćemo mi pretvoriti Jugoslaviju u Srboslaviju". Vi kažete da ste pokušali to da stavite u kontekst. Ja moram da kažem, najiskrenije, da ne razumem vezu između pasusa koji ste upravo pročitali i pasusa u kome se nalazi ta izjava, ova o kojoj vas je pitao

gospodin Najs.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja stavljam Slovencima do znanja: “vi ste kompaktna teritorija, možete da se otcepite, imate pravo. To je vaš interes. Idite, ali nemojte da oklevate vukući za sobom i Hrvatsku, jer će tu biti velikih problema”. A na svim ostalim prostorima žive Srbi. Kad ode Slovenija, Jugoslavija je, praktično, Srboslavija. Jer Srbi., čak ako ode Slovenija, Srbi postaju većinski narod u ostatku Jugoslavije, jer Srba je bilo skoro pola, a Slovenaca je bilo možda tri miliona, dva i po, ne znam ni ja sam tačno koliko. Odlaskom Slovenaca ostaju samo teritorije gde žive Srbi, u većoj ili manjoj koncentraciji, ali svuda ih ima.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pa to i jeste poenta moga pitanja. Ako obaćete nekome ko se pretvara da je Hrvat ili možda pogrešno misli da je Bošnjak, nekome ko sluša taj vaš intervju, kada vi kažete da ćete da napravite Srboslaviju, šta misliti da li je razumno da se pretpostavi da će taj neko da se uplaši, da će da dođe do preuzimanja vlasti ili zauzimanja teritorija od strane Srba?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja sam demokrata. Ja računam na slobodne demokratske izbore. I u Kraljevini Jugoslaviji gde su Srbi bili većinski narod, Srbi su se cepali u više partija, a ostali su uglavnom išli u jednu partiju. Što bih ja druge plašio? Ja ovde podstičem Slovence da odu. A ovde je moj stav izričit: da Hrvatska uopšte nema šanse da se otcepi. Ja računam da ako se Slovenija brzo otcepi, da Hrvatska više nikako neće moći da se otcepi. U tome je poenta. Ako su Hrvatska i Slovenija u bloku, onda su strašan problem. Ako Slovenija ode sama, a Hrvatska ostane, prestaju njene šanse da se uopšte otcepi. I onda mora tražiti kompromis unutar ostatka Jugoslavije. To je poenta. To je svakome jasno. To je logika ovoga svega. Ja to i kažem u ovom prethodnom pasusu: Hrvati nemaju šansu da se otcepe, to ja izričito kažem, ako vi odete.

SUDIJA BONOMI: Ja sve to razumem. Razumem ono šta tvrdite da ste rekli. Ali još uvek niste odgovorili na pitanje. Zar ne mislite da bi to ulilo strah drugim narodima koji bi ostali u Jugoslaviji, zbog načina na koji vi predstavljate ovo pitanje, i tona?

SVEDOK ŠEŠELJ: Prvo, nisu Srbi protiv mira, nit' su Srbi strašilo. Zašto bi Srbi ulivali strah? Koja su to negativna istorijska iskustva koja bi budila strah od Srba? Zašto strah? Znate, ja mislim da je toliko lepo biti pripadnik srpskog naroda, da mi ne pada ni na kraj pameti da nekoga na silu teram da bude Srbin, ko neće. Ali hoću onoga čiji su preci pre više vremena otpali od srpskog naroda, da ubedim da smo isti narod i da su mu srpski koreni. I to se trudim poslednjih više od 20 godina da postignem. I ostaviću svoje tekstove i kad umrem za koju godinu, da ostane posle mene, kao svedočanstvo toga. I nadam se da će jednog dana i progledati u tom smislu, jer ti koji su otpali od srpskog naroda, prešavši na katoličanstvo ili na islam, uvek su korišćeni od srpskih neprijatelja protiv srpskog naroda. Dokle tako? Evo i sad se to dešava.

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Mislim da i ovaj tekst treba da bude prihvaćen u celini, zato što se svedok pozvao na kontekst. Molim da bude prihvaćen. Bilo bi dobro.

SUDIJA ROBINSON: Da, neka se uvrsti u spis.

SVEDOK ŠEŠELJ: Insistiram da svi moji tekstovi uđu u celini na koje se gospodin Najš poziva ovde, jer samo se oni u celini mogu objektivno posmatrati. Znači, ja ne tražim da bilo koji uđe, ali ako ulazi, da bude u celini.

SUDIJA ROBINSON: Odlučivaćemo o tome od slučaja do slučaja, gospodine Šešelj.

sekretar: Časni Sude, taj intervju od 18. jula 1991. godine biće dokazni

predmet 875.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da ne bih zaboravio, a pre nego što pređem na sledeći dokument, taj intervju od maja 1991. godine, je bio posle proglašavanja nezavisnosti Slovenije i Hrvatske, zar ne? Vi ste davali te izjave o vašoj nameri da se stvori Srboslavija 18. jula 1991. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo nije bilo pre slovenačke nezavisnosti. Slovenci su pokazali nameru, pa je vojska intervenisala, pa su se kolebali. Moj intervju dolazi u fazi tog njihovog kolebanja i zato je on ovoliko sugestivan: "idite, idite, idite, šta čekate, idite. Ako sad ne odete, nikad nećete moći."

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo sledeći dokument. To je u tabulatorima 15, 21 i 22. Možda nisu poređani hronološki, ali mislim da to neće da šteti. To je iz jedne knjige ovog svedoka koja se zove "Politika kao izazov savesti". I ako pogledamo po redu u kome su složeni, prvi je u engleskoj veziji trećoj strani od 13, mada vi niste dobili svih 13 strana. To je jedan deo intervjuja na pres konferenciji koju ste vi održali.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako mi poslužitelj vrati, možda ću moći da vam pokažem pravi tekst.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Niste mi dali tekst sa te konferencije za štampu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Bilo je jedno pitanje ... Rekao sam da je to sa konferencije za štampu, mada to možda i nije pres konferencija.

Pitanje ON: "Zar je već dotle ..."

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To nije sa konferencije za štampu, već je to intervju za časopis "On".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, da, da. "Zar je već dotle došlo, kako ste rekli juče na konferenciji za štampu, da ukoliko počne likvidacija golorukih Srba, ne preostaje ništa drugo do akcije 'oko za oko'?" Da li

ste vi ranije na jednoj pres konferenciji nešto govorili o akciji "oko za oko" i o likvidacijama golorukih Srba. Da li se sećate da je bila neka takva pres konferencija?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je intervju objavljen 24. maja 1991. godine. Ovde je upozoravajuća pretnja. Bila je konferencija za štampu i njeni delovi su verovatno objavljeni u štampi i oni se mogu pronaći. A ovde je pitanje povodom sadržaja te konferencije na koje ja dajem vrlo konkretan odgovor koji ste vi obeležili ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, da. Hoćemo li ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Hoćete da pročitam taj odgovor?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, zašto da ne pročitate? Mi ćemo da pratimo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Jeste, mi smo već rasporedili nekoliko četničkih grupa u Zagrebu i nekim drugim gradovima u Hrvatskoj, koje su obučene za diverzantsko-teroristička dejstva i ako dođe do masakriranja srpskog civilnog stanovništva, četnici će udariti iz sve snage po Zagrebu i drugim koncentracijama Hrvata. A znate, kada se sprovedi odmazda, osveta je slepa. Biće tu i nevinih žrtava, ali šta se tu može. Neka prvo Hrvati razmisle. Mi nećemo prvi udariti, ali ako oni udare, mi nećemo gledati koga udaramo. I ako vojska pod hitno ne razoruža ustaše, biće mnogo krvi". Dakle, ovo je jedan belf, jer mi te grupe nismo imali. Ja pretim: "nemojte slučajno da ubijate, masakrirate srpske civile, jer ako vi njih masakrirate, mi ćemo morati da se svetimo, a osveta je slepa." To je krajnje jasno. Ja, dakle, upozoravam pretnjom ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, govorite tiše. Sada već vičete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je činjenično tačno da ste zaista rasporedili četničke grupe u blizini Zagreba i po Hrvatskoj i da su oni bili tamo da bi uzvratili u smislu osvete? Da li je to zaista urađeno?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja vam baš kažem, to je bio blef. Ja pretim pred jednom konkretnom opasnošću: "nemojte slučajno to da

uradite, jer će se onda desiti strašne stvari.” Ja upozoravam, ja pretim. Pretnja jeste jaka. Možda i prejaka. Ali je ona pretnja: “nemojte slučajno da se tako desi nešto”. A ovo je bio blef, naravno, jer te četničke grupe nismo imali gde tamo da rasporedimo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da pogledamo šta ste rekli na šestoj strani od ukupno 13 strana, na engleskom, a to je u sledećem odlomku iz vaše knjige. Novinar vas je pitao: “A šta je sa Bosnom, da ne govorimo o drugima?”. Vi ste odgovorili: “Bosna je neosporno srpska, a kome se to od muslimanskih fundamentalista ne sviđa, moraće da pakuje kofere na vreme i da se seli”. Dalje vas pitaju: “Ali tu je većinsko stanovništvo muslimansko”. Vi kažete: “Pa šta. Ako budu lojalni građani Srbije, imaće sva građanska prava i ljudske slobode. Ako ne budu, moraće da se pakuju”. Sad da vas podsetim, ako pogledamo kosovski deo dokaznog materijala, vi ste opravdavali svoje sugestije da ljudi treba da se sele, time što ste rekli da su nedavno stigli na Kosovo iz Albanije (Albania). A šta ovde pokušavate da sugerišete muslimanskim fundamentalistima, kad kažete da treba da pakuju kofere i da odlaze? Da li je to isterivanje sopstvenog naroda?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, nego samo fundamentalista. A vi znate kolika su opasnost fundamentalisti svuda na svetu, pogotovo muslimanski fundamentalisti.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kako ćete da definišete ko je fundamentalista? Kako ćete da definišete ko je taj ko treba da pakuje kofere i da ide, gospodine Šešelji i kako osoba koja sluša ovaj intervju može da se oseća?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svaka osoba koja sluša ovaj intervju, koja ga čita u novinama, zna pouzdano za sebe je li fundamentalista ili ne. A ja vam skrećem pažnju da je mnogo pre ovoga objavljena “Islamska deklaracija” Alije Izetbegovića u kojoj on izričito navodi da je nemoguć saživot muslimana i hrišćana. E to je ta konkretna opasnost.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, još jednom vas molim da govorite tiše. Nemojte da vičete.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li to znači ga gospodin Izetbegović treba da se pakuje i da ide u tom momentu? Da li to govorite? Ako je to tačno, gde ste to hteli da ga proterate?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Gospodin Najs, vi rezonujete sada kao malo dete. Ovo je jedna opšta pretnja fundamentalistima i isključivo fundamentalistima uperena, a ona ne dovodi ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... u pitanje ravnopravnost muslimana kao građana i buduće države, pod uslovom da se zaista Jugoslavija pocepa, kao što je prethodno bilo o tome reči, jer moj je stav ako se Jugoslavija pocepaj da cela Bosna i Hercegovina treba da ostane u srpskoj državi. To je moj stav. I ja kažem izričito ovde da će muslimani biti potpuno ravnopravni, ali fundamentalističkoj opciji nema mesta. Onaj ko provodi fundamentalizam, taj će morati da traži bolje uslove za to, jer fundamentalisti kao najagresivnija varijanata islama ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se na trenutak. To je bila 1991. godina. Muslimani fudamentalisti se još uvek ne povezuju sa nezakonitim nasiljem koje je inicirano od strane stranih zemalja. Gde biste rekli muslimanskim fudamentalistima da se pakuju i da idu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To jednostavno nije tačno šta vi govorite. Fundamentalizam je u to vreme veoma aktuelan u svetu. To je već 10 godina nakon uspostavljanja fundamentalističke vlasti u Iranu (Iran). A vama je valjda poznato koliko su iranski prsti bili umešani u bosanska zbivanja i koliko je tih fundamentalista iz Bosne dobijalo i finansijsku pomoć i svaku drugu vrstu pomoći iz Irana. A drugo, moja borba protiv islamskog fundamentalizma počela je 10 godina ranije. I zbog toga su mi i knjige zabranjivane i hapšen sam i slat u zatvor i tako dalje, ali borba nije prestajala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Mislim da smo dali svedoku dovoljno prilike da odgovori na to pitanje. Poslednji odlomak iz ovog dokumenta je na sledećem listu. Sećate se da sam vas ranije pitao šta mis-

lite pod pojmom "ustaša". Ovaj časopis vas pita: "A da li do rešenja može da se dođe hladnih glava i odloženih pušaka?" A vi odgovarate ovako: "A kako sa ustašama da pregovarate? Pa jeste li se danas uverili da je hrvatski narod u celini ustaški. Ima malo izuzetaka". Možete li ukratko da nam objasnite taj odgovor?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Čast stanovnicima..."

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, da. Odgovorite.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... Istre i Kvarnera. Oni se časno drže u ovoj situaciji i njima nikakva opasnost od Srba ne preti. To uvek treba isticati kao primer, jer u Istri, Rijeci i Kvarneru je bila vrlo tolerantna atmosfera i vrlo retki slučajevi progona Srba. U svim drugim delovima Hrvatske već besni Tuđmanov teror nad srpskim stanovništvom". A vi vadite iz istorijskog konteksta to. "A ovo što luduju ove ustaše, to ćemo začas pomlatiti". Ja pretim ustašama: "Ja vam garantujem sa jednom divizijom od 10.000 četnika da bismo za 48 sati do Zagreba doprli".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Odgovor počinje rečima da oni nisu ni u kakvoj opasnosti. Uopšte nije preveden početak odgovora gospodina Šešelja. Preveden je samo drugi deo odgovora, da nisu ni u kakvoj opasnosti od "potvrda", ja ne znam na šta se to odnosi. Pa onda se pominje Rijeka. Dakle nema prevoda i ovo je potpuno konfuzno što u transkriptu piše. On je počeo svoj odgovor rečima: "Čast tim i tim građanima", a onda nastavio da objašnjava.

SVEDOK ŠEŠELJ: Jedino u Istri, Rijeci i Kvarneru na teritorijama tadašnje Hrvatske nije bilo organizovanog progona srpskog stanovništva. A

upravo tamo žive pravi Hrvati. U Istri, Rijeci i Kvarneru. To je ta čakavska oblast i tamo progona Srba nije ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala vam, gospodina Šešelj. Gospodine Najš, nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Na prethodnoj strani videli smo kako ste vi praktično identifikovali one koji mogu da ostanu, koji su lojalni građani Srbije. Ti fundamentalisti koji žele nezavisnu Bosnu, da li su to ti koji treba da se pakuju i idu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne oni koji žele nezavisnu Bosnu, nego oni koji žele oružjem da ostvare nezavisnu Bosnu. Nisu oni morali da se pakuju da idu. Oni su mogli i u zatvoru da završe.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ali na ovoj strani vi govorite o tim Bošnjacima koji mogu da ostanu i ovde gledam kontekst. Molim vas, slušajte me, kažete: "Praktično ceo hrvatski narod je ustaški i čast izuzecima kojih ima malo" i onda definišete ko može da se smatra Hrvatima. Definišete i regione u kojima navodno žive pravi Hrvati. Kako bilo ko, ko ovo sluša ili čita, izuzev Istrijana, može da ne shvati to kao zastrašujuće, ukoliko čuju jednog političara, kao što ste vi, kako predlaže takve korake?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To možete da shvatite kako hoćete, ali ne možete da inputirate i da falsifikujete sadržaj teksta. Ovo je u formi pitanja: "Pa jeste li se danas uverili da je hrvatski narod u celini ustaški, sa malo izuzetaka?" To je retoričko pitanje koje je postavljeno, sa aspekta onoga šta se već zbivalo u Hrvatskoj, a vi biste hteli ceo intervju van konteksta opšte situacije u tadašnjoj Jugoslaviji da tumačite. Kako to može? Naravno, da bi se shvatilo ovo do kraja, treba pročitati celi intervju. I sad, da li će neko ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U tom slučaju ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... to da shvati kao opasnost i da l' će se uplašiti? Pa treba prvo da se uplaši onoga šta radi Tuđman. Ja ver-

balno odgovaram na njegovu fizičku aktivnost. On već ima vlast i progoni, a ja ovamo besnim, jer ne mogu ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, imamo vaše objašnjenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što pređem na sledeći dokument, već sam vas pitao da li vas je optuženi ikada ograničavao u vašem slobodnom govoru ili toj retorici. Recite nam samo ovo. Prema vašoj proceni, da li je njegov uspon na vlast i njegovo zadržavanje na vlasti praktično zavisilo od podrške nacionalista i onih koji su bili naklonjeni nacionalizmu? Da li je on ikad od njih dobijao podršku?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, ja sam posebna vrsta nacionaliste u svemu ovome. Drugo, kad se govori o srpskim nacionalistima, onda treba imati u vidu sve njihove grupacije, sve njihove ideološke poglede i tako dalje. Osim mene i pripadnika Srpske radikalne stranke, vi u Srbiji jednostavno ni danas ne možete naći nijednu grupaciju koja će za sebe reći da je nacionalistička. I oni koji su najviše u javnosti napadani kao nacionalisti i oni su za sebe javno tvrdili da nikad nisu bili nacionalisti, poput Dobrice Ćosića, Vuka Draškovića i mnogih drugih. Znači, vi morate tu tačno iskristalisati šta vi podrazumevate pod tim "nacionalisti". Da li su to svi patrioti? Da li oni koji za sebe kažu da su zaista srpski nacionalisti? Ne tražite ih dalje. Osim mene i mojih saradnika iz Srpske radikalne stranke vi ne možete naći više nikoga ko za sebe kaže da je nacionalista. A Slobodan Milošević nije došao na vlast zahvaljujući mojoj podršci, jer u vreme kada je on dolazio na vlast, ja sam bio progonjeni disident, bez posla, kome su knjige zabranjivali i tako dalje. Koji je živeo od danas do sutra. A i u ovom trenutku, kad ovo izjavljujem, ja sam jedini poslanik svoje partije u Parlamentu i ono prethodno pitanje koje ste postavili, na koje sam vam dužan odgovor, Slobodan Milošević nije imao načina da mene spreči da ovako nastupam. Kako da me spreči? Koja mu je to ustavna nadležnost da me spreči? Koja zakonska nadležnost? Koje sam ja krivično delo ovde, po važećim zakonima, počinio? U vreme gospodina Miloševića nijedna novina nije zabranjena. Jedna je knjiga zabranjena, već sam rekao

koja i bila je potpuna sloboda govora. E, vi sad možete samo da kažete da se vama ne sviđa ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Dosta je. Gospodine Najs, nastavite.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda ću malo da prekinem ritam svog dosadašnjeg ispitivanja. Pre nego što pustimo ovaj insert, to je jedan odlomak iz filma "Smrt Jugoslavije" (The Death of Yugoslavia), možda ne danas, ali sigurno ću da stavim na raspolaganje Pretresnom veću puni transkript kompletnog intervjua koji je dat u proleće 1995. godine. Recite mi, kada ste govorili ljudima koji su pravili tu emisiju "Smrt Jugoslavije", da li ste se trudili da govorite istinu za taj veoma važan i ozbiljan televizijski program?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Taj televizijski program nikad nisam smatrao važnim i ozbiljnim. Televiziju BBC sam smatrao neprijateljskom i uopšte nisam držao šta ću im tada reći, a Srpska radikalna stranka im je za taj intervju naplatila 500 dolara. To je ušlo u blagajnu Srpske radikalne stranke. I dobili su priznanicu da su platili.

TUŽILAC NAJS: Zahvaljujem se gospođi Diklić. U stvari, ono šta sada želim da pogledamo nije ušlo u samu televizijsku emisiju, to je deo dužeg intervjua koji mi, takođe, imamo. Hajde da pogledamo sada taj pasus.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: ... do pokušaja puča u Banja Luci ...

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS: Nemamo tona. Moramo da se vratimo na početak. Ja sam pogrešio. To je 25G.

(Video snimak)

Vojislav Šešelj: ... da se Milošević ipak vrati na odlučnu nacionalnu politiku, pa da mu se pruži neka šansa i to sve je trajalo do Vens - Ovenovog, do pokušaja puča u Banja Luci. I Karadžić je računao na to, da se Milošević ipak vrati, da napravi prelom, da neće da srlja do kraja u toj politici. Ne zaboravite, Milošević je uvek ovde na izborima pobeđivao samo na nacionalnoj liniji, ni na čemu drugom.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, vi ste ljudima koji su vas intervjuisali za emisiju "Smrt Jugoslavije" rekli da se Milošević uvek vraćao na nacionalističkoj liniji. Da li je isina to šta ste rekli u tim intervjuima, da je on pobeđivao samo zbog nacionalističke linije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi sad ovde bezočno falsifikujete pred celim Pretresnim većem. Ja jasno kažem na nacionalnoj liniji, a vi falsifikujete na nacionalističkoj liniji. Pa vas su trebali u školi učiti kakva je razlika između nacionalne i nacionalističke linije. Ako vas to nisu u školi naučili, onda ste vi izgubljen slučaj, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, da li bi Pretresno veće želelo da kontrolišete ovog svedoka? Moj je posao da postavljam pitanja, a ne da budem izvrnut ovako vulgarnom zlostavljanju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, izbegavajte takvu vrstu izraza. To ovde ne želimo.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa, gospodine Robinson, zašto ne intervenišete? Lepo ste čuli u mojoj izjavi da govorim o nacionalnoj liniji, a odmah posle toga gospodina Najs kako to ispravlja u nacionalističku ...

SUDIJA ROBINSON: Nema potrebe da se na takav način Tužilaštvu pripisuje takvi motivi. Samo odgovorite na pitnje.

SUDIJA BONOMI: Izvinjavam se, mikrofoni mi ne radi. Imajte na umu da u prevodu koji smo mi čuli, stoji reč "nacionalistička", ne samo "nacionalna". Možda je to pogrešan prevod i to moramo da proverimo. Ali sasvim je pogrešno da iznesete takvu tvrdnju o tužiocu, pogotovu kad takvu tvrdnju iznosite, a da nemate sve informacije.

SVEDOK ŠEŠELJ: Vaši prevodioci su vaš problem. Ovde je jasno iz moje izjave da sam govorio o nacionalnoj liniji, što znači patriotskoj liniji, a onda je to gospodin Najs ispravljao u nacionalističku. Ako vama ne valjaju vaši prevodioci, vi rešavajte taj problem, ali ja neću da dozvolim da mene neko...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ja sam vam isključio mikrofoni.

SUDIJA BONOMI: Znači, prema vama, nijedan čovek ne može da pogreši, ne može da dođe do toga da neko napravi normalnu pogrešku. Da li to kažete? Znači, sada ćete da kritikujete sve prevodioca samo na osnovu jedne greške do koje je, možda, došlo. To još moramo da utvrdimo. Gospodine Najs, prevodioci kažu da su oni čitali iz engleskog transkripta, sa engleskog prevoda. Znači, mi moramo od prevodioca da čujemo šta je tačno ovde rečeno. Imate li transkript na srpskom?

TUŽILAC NAJS: Nemamo transkript na srpskom jeziku.

SUDIJA KVON: Ali na video snimku se čuje srpski jezik.

prevodioci: Snimak se jedva čuje.

TUŽILAC NAJS: Da. Možemo to ponovo da pustimo, ako će to da bude od pomoći.

(Video snimak)

Vojislav Šešelji: ... da se Milošević ipak vrati na odlučnu nacionalnu

politiku, pa da mu se pruži neka šansa i to sve je trajalo do Vens - Ovenovog, do pokušaja puča u Banja Luci. I Karadžić je računao na to, da se Milošević ipak vrati, da napravi prelom, da neće da srlja do kraja u toj politici. Ne zaboravite, Milošević je uvek ovde na izborima pobeđivao samo na nacionalnoj liniji, ni na čemu drugom.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prvo, recite da li ste tada govorili istinu ili nešto što nije istinito?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To vam je pitanje strašno besmisleno. Neverovatno besmisleno. Vi izvlačite jednu rečenicu i sad mene pitate da li sam govorio ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ovo nije besmisleno pitanje, jer vi ste sami prilikom glavnog ispitivanja rekli da ste se ponekad izražavali, kako ste to rekli, na bombastičan način i drugim prilikama kada ste govorili istinu. Prema tome, vi ste sami postavili osnovu za ovo pitanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Meni treba vaša pomoć u sledećem, u stvari, prvo: hoćete li da nam kažete da li je ovo bio primer onoga kad vi govorite istinu ili je to primer onoga kada ste bombastični i kada ne govorite istinu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mislim da vi treba pristojno da se pon-ašate, a ne tako bezobrazno. Jedno je biti bombastičan, a drugo je ne govoriti istinu. Ovde se očigledno vidi da nacionalno znači patriotsko i ja zaista i danas mislim da je gospodin Milošević najviše uspeha imao u politici kad je zastupao tu patriotsku liniju, odnosno nacionalnu liniju, liniju zaštite nacionalnih interesa. Ali ja i dalje tvrdim i uvek sam tvrdio da gospodin Milošević nikad nije bio nacionalista, a ja sam bio. A način na koji vi to interpretirate je nedostojan.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se sada na ono mesto gde smo stali. Za prevodioce, to su tabulatori 16, 17 i 18. Sada se još uvek bav-

imo periodom maj, juni 1991. godine. Da li su vaše izjave koje ste tada davali i govori koje ste držali, išli prema tome da podrže optuženog u sticanju, odnosno zadržavanju vlasti? Recite nam, vi ste tada bili političar.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: 1990. ili 1991? godine. Koje godine rekoste?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: 1991. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nijedan moj govor nije bio orijentisan ka zadržavanju na vlasti gospodina Miloševića, ali su svi moji govori bili nacionalistički i usmereni protiv politike srpskih neprijatelja. Ali morate pitanje konkretizovati da bih vam onda dao konkretan odgovor.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pogledajmo sada sledeći dokument, to je dokument pod naslovom "Horvatove ustaške fatazmagorije". Idemo sada redom. Strana 3 od 13 na engleskom, a za svedoka strana 64. Tu kažete sledeće: "Zar bosanski panislamisti da ratuju sa nama Srbima? Mi smo im nedavno poručili: 'Nemojte da dozvolite da muslimani velikim delom predstavljaju oruđe u zločinačkim hrvatskim rukama, kao što su to bili u Prvom i Drugom svetskom ratu. Vodite računa i ne mešajte se u srpsko-hrvatski sukob". Ali mislim da niste, kada ste to govorili ranije, spomenuli poslednju rečenicu: "Ako vas Hrvati opet upotrebe, srpska će osveta biti strašna, a vi se ni do Anadolije (Anatolia) zaustaviti nećete". To je grad ili selo u Turskoj (Turkey), mislim. Šta je to značilo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vidi se iz samog teksta da je to upućeno bosanskim panislamistima. Bosanskim panislamistima. To je kristalno jasno. Zašto da ja imam ikakvog obzira prema panislamistima? Ja prema njima nemam obzira.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Znači, treba da se izbace? Za to ste se zalagali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne samo da ih treba izbaciti, nego ni da se do Anadolije zaustaviti neće. Ako uđu u rat, da će u tom ratu

biti poraženi. A ja ih upozoravam da ne dozvole da muslimani budu upotrebljeni kao u Drugom svetskom ratu za hrvatske ustaške interese. Vi znate da je jedan popriličan broj muslimana u Drugom svetskom ratu bio uključen u hrvatske ustaške formacije. Neki među jasenovački zločincima bili su muslimani. A Hitler je u Bosni formirao celu SS handžar diviziju od bosanskih muslimana, panislamista. Prema tome, to je krajnje jasno.

SUDIJA BONOMI: Vi tu dalje kažete, nakon što se spominju panislamisti: "Mi smo im nedavno poručili: 'Nemojte da dozvolite da muslimani velikim delom predstavljaju oruđe u zločinačkim hrvatskim rukama'". Da li to znači da su veliki deo Muslimana panislamisti? Da li su to, onda, dve iste stvari?

SVEDOK ŠEŠELJ: Nisu dve iste stvari. To ne stoji u tekstu. Vi možete sad u vašem tumačenju dodavati tom tekstu šta god vas je volja, ali tekst je usmeren na bosanske panislamiste i moja je pretnja: "Nemojte ... Sad je na delu sukob između Srba i Hrvata, nemojte se u taj sukob mešati na hrvatskoj strani" i krajnje je jasno ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj ...

SVEDOK ŠEŠELJ: E sad ono šta nema ...

SUDIJA BONOMI: Ne. Molim vas, smirite se. Kad kažete: "Nedavno smo im poručili" iza toga sledi nešto što izgleda kao citat i tu stoji: "Nemojte dozvoliti da muslimani velikim delom predstavljaju oruđe u zločinačkim hrvatskim rukama, kao što su to bili u Prvom i Drugom svetskom ratu" i to onda završava sa: "Ako vas Hrvati opet upotrebe, srpska osveta će da bude strašna, a vi se ni do Anadolije zaustaviti nećete". U ovom trenutku, ja shvatam da to znači da veliki deo Muslimana ni do Anadolije neće da se zaustavi. Da li ja to pogrešno čitam?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pustite svedoka da odgovori na pitanje sudije Bonomija. Ne, ne. Vi ne možete da izgovorite prigovor na pitanje koje dolazi od Pretresnog veća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa pitanje nije prevedeno na pravi način.

SUDIJA ROBINSON: A dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: On ne govori o muslimanskoj većini. Nije upotrebljen izraz "muslimanska većina" nego bi korektan prevod da muslimani u većem broju, u nekom značajnijem broju, a nije nikada upotrebljen izraz "muslimanska većina". Piše: "Nemojte dozvoliti da muslimani velikim delom predstavljaju oruđe". Ne govori se o muslimanskoj većini. Nije dobro prevedeno.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Bonomi, ja sam neprekidno smiren i veoma smireno odgovaram na sva pitanja. Ali vi pokušavate da imputirate da u tekstu postoji nešto čega u tekstu nema. Tekst je poruka bosanskim panislamistima ...

SUDIJA BONOMI: Samo trenutak. Gospodin Milošević je izneo jednu važnu stvar. Možda ovaj engleski prevod, na temelju koga ja radim, ne odražava tačno ono šta ste vi rekli i, možda, kad se to razjasni, možda ćemo da imamo tačniju sliku vašeg stava. Ali imajte na umu da ja nisam postavio ova pitanja i da sam se samo osvrnuo na ovaj dokument u kom stoji "nemojte da dozvolite muslimanskoj većini" i tako dalje, i tako dalje, da bih možda dobio pogrešnu impresiju o vašem iskazu. Oprostite mi što pokušavam tačno da saznam šta vi tu kažete. Gospodine Najs, da li imamo ovaj dokoument na srpskom?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Svedok ima srpski tekst pred sobom.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Tu se nigde ne pominje muslimanska većina. Ni u Drugom svetskom ratu nije većina Muslimana bila uz

ustaše, ali jeste veliki broj ...

SUDIJA BONOMI: Molim vas, molim vas da nam dozvolite da to obradimo korak po korak, bez digresije. Želimo da razjasnimo ono šta piše u članku. Molim vas lepo, pročitajte mi original na srpskom, ovaj deo koji je označen u tekstu na toj stranici, od "zar bosanski panislamisti" do kraja pasusa, "Anadolije".

SVEDOK ŠEŠELJ: "Zar bosanski panislamisti da ratuju sa nama Srbima? Mi smo im nedavno poručili: 'nemojte dozvoliti da muslimani velikim delom predstavljaju oruđe u zločinačkim hrvatskim rukama, kao što su to bili u Prvom i Drugom svetskom ratu. Vodite računa i ne mešajte se u srpsko-hrvatski sukob. Ako vas Hrvati opet upotrebe, srpska će osveta biti strašna i vi se do Anadolije zaustaviti nećete". Dakle, sve je upućeno bosanskim panislamistima i govori se da ne dozvole da muslimani velikim delom, u velikom broju, a ne većina muslimana ... U Drugom svetskom ratu veliki broj muslimana je bio u okviru Pavelićevog režima, ali nije većina muslimana. Bilo je dosta muslimana koji su bili protiv fašizma. Ali je veliki broj, ako je 10.000 muslimana SS-ovaca bilo. To je zaista veliki broj. To je veliki deo, a nije većinski deo.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala, gospodine Šešelji, na ovom objašnjenju. Sada moramo da završimo s radom. Kada nastavimo sutra, gospodine Šešelji, reći ću vam nešto o tome kako se vodi unakrsno ispitivanje, kako vas ne bi nepotrebno uznemiravalo oštro unakrsno ispitivanje. Sutra ćemo da damo dokazne brojeve ovim predmetima. Ja se izvinjavam Pretresnom veću koje počinje sednicu u 14.15. Rasprava je završena.